ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 147 (8.882) ◆ 1996 йил ◆ 11 декабрь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

Муҳаррир устуни

ТУБ МАҚСАД — ИНСОН МАНФААТЛАРИ

«Барча ислоҳотларнинг — иқтисодий, демократик, сиёсий ислоҳотларнинг асл мақсади инсонга муносиб турмуш ва фаолият шароитларини вужудга келтиришдан иборат». Бу Президентимизнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобида алоҳида таъкидланган. Давлатимиз раҳбари навқирон мамлакатимизда ислоҳотлар ислоҳотлар учун эмас инсон, унинг манфаатларини кўзлаб амалга оширилаётганлигини қайта-қайта уқтиради.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг тўрт йиллигига бағишланган йиғилиш қатнашчилари ҳузурида сўзга чиққан Ислом Каримов 1997 йилни инсон манфаатлари йили, деб эълон қилиш тўғрисидаги жуда қимматли фикрни ўртага ташлади.

Давлатимиз мустақилликка эришгандан буён инсон манфаатлари Президентимиз ўтказаётган ички ва ташқи сиёсатнинг негизини ташкил этмоқда, дейиш учун ҳамма асослар бор.

Бир тузумдан иккинчи, мутлақо бошқача тузумга ўтиш ҳеч бир давлат ва халқ учун осон кечмаган. Биргина Ўзбекистондагина буни ҳисобга олган ҳолда ўзгартишлар ва янгилашлар аҳоли учун, айниқса унинг ночор қисми учун иложи борича камроқ салбий таъсир кўрсатишига биринчи даражали аҳамият берилди.

Шу сабабли ҳалигача бизга қўшни республикаларда давом этаётган, қонли можароларга олиб келган эҳтирослар жиловланди, ижтимоий-сиёсий барқарорлик таъминланди. Республикамизда истиқомат қилаётган юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари юртбошимизнинг бир кун жанжал чиққан хонадондан қирқ кун барака кетади, деган ўгитига амал қилган ҳолда тотувлик, аҳиллик, дўст-биродарликни афзал кўрдилар. Бу Ўзбекистонда ислоҳотларни муваффақиятли амалга оширишнинг бош омили бўлди.

Ўзгартишларга киришишда ҳам бизда бошқаларга ўхшаб шошқалоқликлар, «карахт қилиб даволаш», ким ўздига мусобақалашиш каби оқибати вой усуллардан воз кечилди. Етти емас, етмиш бор ўйланиб амалга оширилган бу ислоҳотлар иқтисодиётимизни ўпирилишлардан сақлади, оммавий ишсизликларга йўл қўймади. Аввал «эскиликка мойиллик» ёрлиқларини ёпиштиришга ҳовлиққанлар бугунги кунга келиб шўролар тузумидан кейинги шарт-шароитларда Ўзбекистон танлаган йўл энг тўғри бўлганлигини эътироф этишга мажбур бўлдилар. Туб ислоҳотлар назарияси ва амалиётида «тараққиётнинг ўзбекча модели» атамаси иборага кирди.

Мустақилликнинг атиги беш йили мобайнида қилинган ишлар нақадар улкан бўлмасин, давлатимиз раҳбари уларга ҳамиша танқидий ёндошишни афзал кўради. Ҳақиқатан ҳам тарих учун кўз очиб юмгунча даврда автомобиль заводлари, қатор тўқимачилик мажмуалари, жаҳон бозорида рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқара бошлаган ўнлаб қўшма корхоналар барпо этилганлиги, яна қанчадан-қанча лойиҳаларга киришилганлиги — нақди, чўнтагимиздаси. Аммо иқтисодиётнинг заиф, оғриқ нуқталарини ўз вақтида пайқамаслик катта хато, уларнинг патос отиб кетишига йўл очиб беришга баробар бўлур эди. Шу боис Президентимиз, афсуски, ҳали кўпдан-кўп корхона, хўжалик ва ташкилотларимизга хос боқимандалик, ўзи бўларчилик, лоқайдлик кайфиятларини кескин танқид қилади, «ялт» этган ташаббус, чинакам фидойиликни қўллаб-қувватлайди.

Айтинг-чи, нима учун қишлоқ хўжалиги, хусусан пахтачилик учун жуда мураккаб бўлган бу йилги шароитда ҳам Андижон деҳқонларининг хирмони залворли бўлди, улар билан бир ариқдан сув ичадиган, даласи қўшни, об-ҳавоси бир хил бўлган вилоят ва туманлар ер чизиб қолишди? Нега баъзи шаҳар ва туманларда ўнлаб қўшма корхоналар замонавий маҳсулот ишлаб чиқараётгани ҳолда бошқаларида ҳанузгача «эски ҳаммом, эски тос?»

Давлатимиз раҳбари шулар ҳақида мулоҳаза юритар экан, айримлар яхши яшаётган бир пайтда бошқаларнинг кам даромадлигининг айбини ё давлат, ё корхона, ёхуд ишловчининг ўзидан қидириш кераклигини очиқ-равшан кўрсатди.

Президентимиз агар халқимиз турмуш даражасининг ўсиши фақат ул кишигагина боғлиқ бўлса, ҳатто жонини ҳам беришга тайёрликларини айтдилар. Қани энди ҳамма раҳбарларимиз улардан ўрнак олса!

Ушбу мажлисда қатъий таъкидланганидек, хоҳ катта, хоҳ кичик корхона ёки ташкилот раҳбари ўз ходимининг ташвишидан хабардор бўлмас ва уни севмас экан, у раҳбар бўлишга нолойиқдир.

Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига шак-шубҳа йўқ. Юртимизнинг улкан ер ости ва ер усти бойликлари фаровон турмушга эришиш омилларидан биридир. Бундан ҳам катта бойлигимиз — эътиқодли ва меҳнаткаш халқимиздир. У хорижликлардан бир неча баробар кам иш ҳақи олсада, шундай меҳнат қиляптики, фидойиликларига тасаннолар айтасан.

Бундай интилувчан, иродали, меҳнаткаш халқимиз билан биз энг юксак чўққиларни ҳам эгаллай оламиз. Ҳамма гап ташкилотчиликда, одамлар бошини қовуштириб, уларни улкан мақсад сари сафарбар этишда қолган.

1997 йил келажакка ёруғ умидлар ниш урадиган йўл бўлишига ишончимиз катта. Президентимиз айтганидек, у инсон манфаатлари йили бўлади.

МАТБУОТ КЛУБИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистонда оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий, давлатга қарашли бўлмаган фонднинг ташкил этилиши ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролар жамияти қуриш йўлидан изчил бораётган мамлакатимизда оммавий ахборот воситаларининг тўртинчи ҳокимият сифатида шаклланишига катта эътибор берилаётганига ёрқин далилдир. Ҳозирги пайтда ана шу фонд матбуотни демократлаштириш мақсадида дадил қаламлар билан бормоқда. Жумладан

КЕЧА

Матбуотчилар уйида бўлиб ўтган ушбу фонд қошидаги Матбуот клубининг биринчи йиғилишида оммавий ахборот воситаларида демократик жараёнлар қандай кечаётгани, журналистнинг касб маҳорати ҳақида, ушбу клубнинг ўз олдига қўйган вазифалари ҳақида қизғин ва атрофлича сўз борди.

Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш фондининг ҳамраиси, Ўзбекистон телевидениеси бадиий кўрсатувлар дирекциясининг директори Аҳмад Аъзам, Матбуот клуби раҳбари, Ўзбекистон миллий ахборот агентлигининг бош муҳаррири, таниқли журналист Амирқул Каримнинг сўзларида, йиғилишда қатнашган оммавий ахборот воситалари вакиллари сўзида ушбу Матбуот клубининг ўз олдига қўйган мақсадлари, клуб республика журналистларининг бу ерга келиб кўнгил очадиган, гурунглашадиган, барча янгиликлардан бохабар бўладиган, бошқа хорижий давлатлар билан ахборотлар алмашадиган, чет эллик журналистларни қабул қиладиган, ўзаро тажриба алмашадиган жойга айланиши ҳақидаги фикрлар билдирилди. Шунингдек, йиғилишда журналистларнинг ижтимоий ҳимояси, бу касб эгалари қадриятларини тиклаш билан боғлиқ қимматли мулоҳазалар билдирилди. Матбуот клубининг бундай йиғилишларини мунтазам ўтказиб туришга келишиб олинди.

Саид СОЛИЕВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

БОЛАЛИ ОИЛАЛАРНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚЎЛЛАБ — ҚУВВАТЛАШНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Болали оилаларга ижтимоий ёрдам аниқ берилишини кучайтириш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш борасидаги чора-тадбирларни рўёбга чиқаришда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари роли ва масъулиятини ошириш мақсадида:

1. 16 ёшгача болалари бўлган оилаларга нафақаларни шундай нафақага муҳтож оилаларгагина бериш ва уни фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан тўлаш тўғрисида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари (шаҳарчалар, қишлоқлар, овуллар, маҳаллалар фуқаролар йиғинлари)нинг таклифлари қабул қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, 1997 йилнинг 1 январидан бошлаб болали оилаларга нафақалар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари — шаҳарчалар, қишлоқлар, овуллар, маҳаллалар фуқароларининг йиғинлари томонидан тайинланади ҳамда оилаларнинг шундай нафақага муҳтожлиги ҳисобга олинган ҳолда энг оз иш ҳақининг қуйидаги миқдорларида тўланади:

бир нафар болали оилаларга — 50 фоиз(нв)

икки нафар болали оилаларга — 100 фоиз(нв)

уч нафар болали оилаларга — 140 фоиз(нв)

тўрт нафар ва ундан кўпроқ болали оилаларга — 175 фоиз.

Болали оилаларга нафақа бериш тўғрисидаги қарорни қабул қилиш чоғида ижтимоий адолат тамойилларига оғишмай риоя этиш, кенг ошкоралик ва очиқликни таъминлаш, ажратилган маблағлардан мақсадли ва самарали фойдаланишга эришиш мажбурий шартлар деб ҳисоблансин.

3. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш барча органларида юридик шахс ҳуқуқига эга бўлган махсус жамғармалар ташкил қилинсин, уларнинг маблағлари болали муҳтож оилаларга нафақа тўлаш учун сарфлансин.

Шу мақсадда:

Ўзбекистон Республикасининг Халқ банки 1996 йилнинг 31 декабрига қадар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига юридик шахс ҳуқуқи билан «Болалар нафақалари» махсус ҳисобварақлари (илова ҳисобварақлари)ни очсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 1997 йилги бюджетни белгилаш чоғида ушбу нафақага муҳтож оилаларнинг ҳақиқий эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда болали оилаларга нафақалар тўлаш учун зарур маблағларни кўзда тутсин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, вазирликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корпорациялар, корхоналар ва ташкилотлар, хайрия жамғармалари ҳамда тадбиркорлик тузилмалари мавжуд имкониятларга мувофиқ ўз маблағлари ҳисобидан болали оилаларга ҳар томонлама қўшимча ижтимоий ёрдам берсинлар.

5. Вазирлар Маҳкамаси ўн кун муддатда мазкур Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор қабул қилиб, унда 16 ёшгача болалари бўлган оилаларга нафақа тайинлаш ва тўлаш тартиби ўрнатилишини кўзда тутсин.

6. Оммавий ахборот воситалари болали оилаларга нафақа тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида тушунтириш ишларини фаол суратда олиб борсинлар, аҳолининг ижтимоий муҳофазасини таъминлаш борасида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолияти тўғрисида жамоатчиликни кенг кўламда хабардор қилиб турсинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 4 мартдаги ПФ-1383-сон Фармони 1997 йилнинг 1 январидан ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 10 декабрь.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кеча Туркия элчиси Эрдўғон Айтунни ҳамда Вьетнам элчиси Нгуен Ван Дакни элчилик ваколатлари тугаганлиги муносабати билан қабул қилди.

● Жиззахда бўлиб ўтган Вазирлар Маҳкамасининг хусусийлаштириш ва тадбиркорликни ривожлантириш мажмуининг кўчма йиғилишида вилоятда иқтисодий ислоҳотларнинг бориши муҳокама этилди.

● Солиқ ва тўлов интизомини мустаҳкамлаш бўйича тузилган ҳукумат комиссиясининг Вазирлар Маҳкамасидаги дастлабки мажлисида бюджетга тўлов механизмини такомиллаштириш ҳамда бу борада интизомни мустаҳкамлаш бўйича чора-тадбирлар муҳокама этилди.

● Ташқи ишлар вазирлигида Ўзбекистон билан Польша ўртасида Консуллик конвенциясининг ратификация ёрлиқларини алмаштириш маросими бўлиб ўтди. Бу аҳдлашув келгуси йил 9 январда кучга киради.

● Тошкентда Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Пушкин кўчасидаги Марказий Осиё бўйича янги биносининг тантанали очилиш маросими бўлди.

● Кеча Ташқи ишлар вазирлигининг Қабуллар уйида Халқаро инсон ҳуқуқлари кунига бағишлаб брифинг ўтказилди.

● Кеча Қаршида Туркия билан ҳамкорликда барпо этилган «Қаштекс» акциядорлик жамияти тантанали вазиятда ишга туширилди. Ушбу тўқимачилик мажмуасида йилига 70 миллион АҚШ доллари миқдорида тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россияда ҳукумат томонидан баъзи ёнбосишларга қарамасдан 300 мингга яқин кончиларнинг иш ташлаши иккинчи ҳафта давом этмоқда. Ҳозир мамлакатдаги 180 га яқин шахтадан 120 тасида кўмир қазиб чиқарилмаяпти.

● Кеча Тбилисида Қора денгиз минтақаси мамлакатлари парламентлараро ассамблеясининг навбатдаги мажлиси бошланди.

● Молдованинг янги сайланган Президенти Пётр Лучинский Россияни ўзининг Днестр бўйидаги 6 минг 500 кишилик аскарларини бу ердан тезроқ олиб чиқиб кетишга даъват этди.

● Россия Президенти Борис Ельцин Москва яқинидаги «Горки-9» қароргоҳидан «Русь» қароргоҳига кўчиб ўтди. Бу ерда у хизмат вазифасига киришишдан аввал сўнгги тиббий муолажаларни олади.

ХОРИЖДА

● Кеча Брюсселда НАТОга аъзо мамлакатлар ташқи ишлар вазирларининг учрашуви бошланди. Унда асосан НАТОни Шарққа қараб кенгайтириш масаласи муҳокама этилмоқда.

● Кеча Афғонистоннинг шимолий вилоятларидан бирида Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов тожик муҳолифатчилари етакчиси Саид Абдулла Нурий билан музокаралар ўтказди.

● Бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти болалар жамғармаси — ЮНИСЕФ ташкил этилганлигига 50 йил тўлди.

● АҚШга расмий ташриф билан келган Хитой мудофаа вазири генерал Чи Президент Билл Клинтон билан музокаралар ўтказди. Унда турли масалалар қатори ядро синовларини тўхтатиш юзасидан фикр айирбошланди.

● Нюрнбергда Франция Президенти Жак Ширак билан ГФР канцлери Гельмут Коль ўртасидаги музокараларда ўзаро ҳамкорлик масалалари муҳокама этилди, бу давлатларнинг Европа Иттифоқидаги умумий нуқтаи назарлари юзасидан келишиб олинди.

● Би-Би-Си радиосининг хабар беришича, Англиянинг машҳур Ливерпуль биржасида сўнгги пайтда Марказий Осиёда етиштирилган пахта нархи ортиб бормоқда. Сўнгги бир ой ичида 1 тонна пахта нархи 100 долларга ортиб, охирги савдода 1642 доллар 44 центни ташкил этган.

● АҚШда чиқадиган «Форбс» журналининг ёзишича, 1996 йилда жаҳон спортчилари ўртасида энг кўп даромад олган боксчи Майк Тайсон бўлган. У 75 миллион доллар пул ишлаган. Иккинчи ва учинчи ўринлардаги АҚШлик баскетболчи Майкл Жордоннинг даромади 52,6 миллион, германиялик автопойгачи Михаэл Шумахерники эса 33 миллион долларни ташкил этади.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР ○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР ○

«Шарқ гули» ҳиссадорлик жамиятининг маҳсулотлари харидорбоп ва кўркам бўлишида шу корхонанинг 14 йилдан бери меҳнат қилиб келаётган қўли гул чевар аёли Дилфуза Раҳимованинг ҳам ўрни бор.
СУРАТДА: Д. Раҳимова.

Рашид Галиев олган сурат.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ХАЙРИЯ ЙИҒИШ ОЙЛИГИ

Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти олижаноб мақсадларга — аҳолига, айниқса унинг ночор қисмига ижтимоий ёрдам кўрсатиш, тиббий, санитария-гигиена билимларини тарғиб қилиш, фавқулодда ҳолатлар оқибатларини бартараф этишда фаол иштирок этишга хизмат қилади. Шуларни ҳисобга олган ҳолда Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов 1996 йилнинг 10 декбридан 1997 йилнинг 10 январигача Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитаси жамғармасига хайрия йиғиш ойлигини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Унга мувофиқ ушбу ойликни ўтказиш юзасидан тадбирлар ҳамда ташкилий қўмита таркиби тасдиқланди.

Туман ҳокимларига жамият бўлим ва муассасаларини хайрия сифатида хизмат хоналари, аҳоли зич жойлашган мавзе ва маҳаллаларда эса тиббий-ижтимоий марказлар учун хоналар билан таъминлаш масаласини ҳал этиш вазифаси юклатилди.

Туман ҳокимликлари, корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарларига хайрия йиғиш ойлигини уюшқоқлик билан ўтказишда ҳар тарафлама яқиндан ёрдам кўрсатиш бу тадбирга меҳнат жамоалари ва аҳолини кенг жалб этиш тавсия этилди.

ҚАДРЛИ ҲАМШАҲАРЛАР!

1996 йил декабрь — 1997 йил январь ойларида Ўзбекистон Қизил Ярим Ой Жамияти Тошкент шаҳар қўмитаси жамғармасига хайрия йиғиш ойлиги ўтказиляпти.

Тадбирлардан тушган маблағ уйдан чиқа олмайдиган ёлғиз, кекса, ногиронларга, аҳолининг заиф тоифаларига, фавқулодда табиий офатлардан зарар кўрганларга ёрдам кўрсатиш учун сарф қилинади.

Сиз инсон меҳрига мухтож, кўнгли шикаста, ёлғиз қарияга, офатдан зарар кўрганларга ҳамдард бўлаётган халқаро жамиятдаги хизматчиларнинг машаққатли меҳнатини кўз олдингизга келтириб, ўз хайриянгизни ажратасиз, деган умиддамиз.

Бунинг учун умумий даромаддан 1 фоизини, ҳар бир ишчининг ойлик маошидан 1 кунлигини ёки ижтимоий ривожланиш жамғармасидан маълум миқдордаги пулни ўтказиб беришингиз мумкин.

Имонингиз комил бўлсинки, хайр-эҳсон қилган маблағингизнинг барчаси қарияларга, табиий офатдан зарар кўрганларга, қашшоқ кишиларга сарф қилинади.

Маблағни қуйидаги ҳисоб рақамига ўтказишингиз мумкин: Саноат қурилиш банкининг Юнусобод бўлими ҳисоб рақами 000700556, МФО 172632304

Ўзбекистон миллий ташқи иқтисодий фаолият банкидаги валюта рақами 70000060/0001.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИ ТОШКЕНТ ШАҲАР ҚЎМИТАСИ.

Обуна — 97

СУВ БИЛАН ҲАВОДЕК ЗАРУР

Барча туманларда бўлгани каби Акмал Икромов туманида ҳам «Тошкент оқшоми» газетасига обуна бўлиш ишлари қизғин кетмоқда. Бу хусусда туман ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси Адолат Носирова шундай деди:

— Маълумки, туманимизда асосан маҳаллий миллат вакиллари истиқомат қилишади. Шунинг учун «Оқшом» газетасига обуна расмийлаштираётганлар миқдоридан кўнглимиз тўқ. Аммо шундай бўлса-да бу тадбирларни уюшқоқлик билан олиб боришга жиддий киришганмиз. Ҳозирда туманимизда бир ярим мингдан ортиқ корхона ва ташкилот мавжуд. Шуларнинг ўзи бир нусхадан газетага ёзилганда ҳам катта кўрсаткичга эга бўламиз.

Келаси йили «Тошкент оқшоми»ни ҳар бир маҳалла идорасига етказиб берилишига эришмоқчимиз. Чунки ҳукуматимиз томонидан маҳаллалар фаолиятига алоҳида эътибор қаратилаётган бир пайтда ўзини ўзи бошқариш идораларига вақтли матбуот нашрлари сув билан ҳаводек зарур. Туманимизда 50 дан ошиқ маҳалла бор. Бу шунча обуна расмийлаштирилди, деган гап. Айни пайтда ҳудудимизда «Оқшом»га ўз хоҳишига кўра ёзилаётганлар борлиги бизни қувонтиради. Хусусан туман соғлиқни сақлаш бўлими 107 нусхада, «Акмал Икром Савдо» ҳиссадорлик жамияти 73 нусхада, 391-болалар боғчаси бир йўла 10 нусхада обуна бўлганини айтиш мумкин. Бундай ташаббуслар ягона эмас. Зеро, «Тошкент оқшоми» газетаси туманимиз фуқароларининг севимли нашридир. Ҳозиргача умумий ҳисобда 300 га яқин обуначиларга эгамиз.

Мажид РАИМОВ ёзиб олди.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

«Тошкент оқшоми»га обуна нархларини яна бир бор эслатамиз. Яъни:

УЙ МАНЗИЛИГА
- Бир ойга — 99 сўм
- Уч ойга — 297 сўм
- Олти ойга — 594 сўм
- Бир йилга — 1188 сўм

АБОНЕНТ ҚУТИСИГА
- Бир ойга — 79 сўм
- Уч ойга — 237 сўм
- Олти ойга — 474 сўм
- Бир йилга — 948 сўм

ИНДЕКС — 64690

«Тошкент оқшоми»га Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинади.

Футбол

ЧОРАК ФИНАЛГА ИМКОНИЯТЛАР БОР

Осиё Кубогида «С» гуруҳидаги учрашувлар бу гал ҳам голларга бой, чиройли комбинациялар билан ўтди, бироқ...

Очиғини айтганда, терма жамоамизнинг иккинчи ўйинидан кўп нарсалар кутган эдик. Рақибимиз Япония футболчилари Осиё чемпиони бўлса-да, бизнинг чарм тўп усталаримиз ҳам бўштоблардан эмасди. Яна шу нарса ҳам аниқ эдики, мазкур беллашувни ютган жамоа тўппа-тўғри чорак финалга йўлланма оларди.

Ўйин япон футболчиларининг аниқ ва шиддатли ҳужумлари билан бошлангани боис бизникилар ўзларини бироз йўқотиб қўйишди. Учрашувнинг 9-дақиқасида Хироши Нанами чамаси 30 метрлардан кучли зарба бериб терма жамоамиз дарвозасини забт этди. Вақт ўтиб борар, футболчиларимизнинг ўйини эса қовушмасди. 38-дақиқада эса Казиоши Миюра боши билан жуда чиройли тўп киритиб, ҳисобни 2:0 га етказди.

Хуллас, иккинчи бўлимнинг ўрталарида Меракау жарима тўпини қойиллатиб тепиб учинчи тўпни киритган бўлса, унинг ўзи ўйинга охирги нуқтани қўйди — 4:0. Бироқ ҳали чорак финалга чиқиш учун терма жамоамизда умид бор. Бунинг учун гуруҳнинг Сурия билан бўладиган охирги ўйинини ютиш керак. «С» гуруҳининг иккинчи беллашувида хитойликлар Сурия жамоасини 3:0 ҳисобида енгишди.

Кеча бўлиб ўтган учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади: Бирлашган Араб Амирликлари — Индонезия — 2:0; Кувайт — Жанубий Корея — 2:0.

Дилшод ИСМОИЛ.

«ОШКОРА МУЛОҚОТ»ГА МАРҲАМАТ!

Аввал хабар берганимиздек, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари таҳририяти 13 декабрь куни соат 16 дан то соат 18 га қадар шаҳар ижтимоий таъминот бошқармаси ва туманлар ижтимоий таъминот бўлимлари раҳбарлари иштирокида «Ошкора мулоқот» ўтказади.

Оқшомхонлар ўзларининг ушбу «Ошкора мулоқот»га йўллайдиган саволларини 33-29-55, 36-58-85, 33-28-95, 33-21-56 рақамли телефонлар орқали ҳам беришлари мумкин.

ИИВ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Шу йил 7 декабрь куни Тошкент шаҳрининг Акмал Икромов туманидаги Ўриксор даҳасида яшовчи F. Салиховнинг уйида ёнғин содир бўлиб, воқеа жойидан уй эгаси ҳамда унинг турмуш ўртоғи ва икки нафар қизининг мурдаси топилган.

Зудлик билан олиб борилган тергов ҳаракатларидан шу нарса маълум бўлдики, ушбу ёнғин тасодифий эмас, балки жиноятни яшириш мақсадида амалга оширилган.

Ҳозирда мудҳиш жиноятни содир этган Сиддиқов, Султонов ва Бобохоновлардан иборат жиноий гуруҳ ҳибсга олинди. Яна шу нарса аниқландики, ушбу жиноятда жабрланувчининг 20 ёшли ўғли ва уларнинг яқин қариндошларидан бири ҳам иштирок этган.

Тергов ҳаракатлари давом этмоқда.

БФ

ҲУРМАТЛИ ТАДБИРКОРЛАР!

1996 йил 13 декабрь куни Тошкент шаҳар **«Бизнес-Фонд»** бошқармаси **Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 291, 292 ва 240-сонли Қарорлари**нинг жойларда қандай бажарилаётганлиги борасида **семинар кенгаши**ни ўтказади. Шунингдек семинарда «Тадбиркорбанк» мутахассислари, «Мадад» суғурта агентлиги ходимлари, давлат соғлиқ инспекцияси ходимлари, прокуратура, маҳаллий ҳокимият раҳбарлари иштирок этади.

Семинар-кенгаш қизғин баҳс-мунозаралар тарзида ўзказилади.

Тошкент шаҳар «Бизнес-Фонд» бошқармаси ушбу семинар кенгашга барча тадбиркорларни таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уйнинг мажлислар залида.

«ОҚШОМ»НИНГ УШБУ СОНИДА:

«...Эндиликда иқтисодий шароитлар ўзгармоқда. Демак, кишиларнинг руҳияти ҳам ўзгариши керак. Лекин афсуски, мана шу жараён жуда ҳам секинлик билан бормоқда».

(«Агар уй эгаси квартира ҳақини тўламаса» сарлавҳаси остида ёритилаётган долзарб мавзудаги мақолада уй-жой-коммунал хўжалигини сақлашга кетаётган харажатларни қоплаш, ўзлари яшаб турган квартира ҳақини ойлаб тўламаётган боқиманда хонадон эгалари ҳақида, ушбу масала ечими хусусида аниқ далиллар асосида фикр-мулоҳазалар билдирилган).

2-бет

«...Агар киши соғлиғи ҳақида ҳар куни ўйлаб турса, масалан, кунига ўртача бир соат вақтини жисмоний машқлар бажаришга ажратса, эҳтимол доимо саломат юрган, дори ичмаган, касалхонага ётмаган бўларди».

(Анъанавий «Сиҳат-саломатлик» саҳифасидаги мақолаларни бирма-бир ўқиган киши инсон ўз умрини узайтириш учун нималар қилиши кераклигию меҳнат саломатликни сақлашнинг асосий омили эканлиги, саримсоқ, асал ва сирканинг инсониятга маълум бўлган барча касалликларга шифобахшлиги хусусида, гриппдан, заҳарланишдан қандай сақланиш ҳақидаги тўлиқ маълумотларга эга бўлади).

«Дунёда антиқа нарсалар кўп: антиқа китоб, антиқа томоша, антиқа одам, антиқа характер, антиқа ҳунар. Лекин шаҳримизда яна битта антиқа бор...»

(Хўш, бу антиқа нима экан? Бунинг учун «Мўъжиза яратган тоққи» суратли лавҳани албатта ўқиб чиқинг. Шунда сиз тошдан қурилган жойда, кетмакон ғордаги «Антиқа» ресторанида гулханлар ёруғида дам олиш, бир пиёла чой ичиш имкониятидан, бундай чин мўъжизани яратган Олим Юнусовнинг тадбиркорлигидан воқиф бўласиз).

4-бет

○ ЯНГИЛИКЛАР ○ ВОҚЕАЛАР ○ ХАБАРЛАР

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ИШБИЛАРМОНЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Тадбиркорларимизнинг иқтисодий ҳамда ҳуқуқий мустақиллиги ва ушбу мустақилликни таъминлаш учун зарур бўлган кафолатлар 1991 йил 15 февралида қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг «Тадбиркорлик тўғрисида»ги Қонунида алоҳида ўрин эгаллайди. Бундан ташқари қонунда тадбиркорларнинг ҳуқуқ ҳамда масъулиятлари аниқ ва белгиланган бўлиши, яъни ҳар бир тадбиркор ўз ҳуқуқидан эркин ва мустақил фойдаланиши, шунинг билан бирга қонун олдидаги ўз бурчини бекаму кўст бажариши, ғайриқонуний ҳаракатларга йўл қўймаслиги масалалари ҳам кўзда тутилган. Бу демакки, республикамизда тадбиркорликка асос истиқлолдан ҳам аввал солинганди.

Республикамизда тадбиркорликка кенг йўл очиш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида эса бундан бир неча ой олдин Республикамизнинг барча ҳудудларида Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ташкил этилди. Яқинда мухбиримиз Бектемир туманида бўлиб, туман тадбиркорлар палатасининг раиси Алишер Собиров билан суҳбатлашди.

— Ҳар қандай янги нарсанинг дунёга келиши маълум бир мақсадга асосланган бўлади. Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси қандай вазифаларни амалга ошираётгани хусусида тўхталиб ўтсангиз.

— Бектемир тумани товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палаталари бирлашма ҳисобланиб, у ўз фаолиятини даромад олиш мақсадига эга бўлмаган нотижорат, яъни ўз-ўзини бошқариш ташкилоти сифатида бошлади. Палата ўзининг жорий ва келгуси фаолиятига доир масалаларни ҳал қилишда шаҳар ва туман ҳокимликлари, хўжалик бошқарув органлари, маъмурий, ҳуқуқий ҳамда молия-кредит идоралари, халқаро ва жамоат ташкилотлари билан мустаҳкам алоқада бўлади.

Бизнинг фаолиятимиздаги асосий мақсад ва вазифалар мулкчиликнинг турли шаклларида бўлган маҳсулот ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни, шу жумладан хўжалик бирлашмалари таркибига кирмайдиган кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик субъектларини бирлаштириш ва қўллаб-қувватлашдир. Шунингдек, товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларнинг куч ва маблағларини бирлаштириш йўли билан кўп тармоқли бозор иқтисодиёти инфратузилмаси тикланишига амалий кўмаклашиш ҳамда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат дастурининг бажарилиши, янги иш жойлари ташкил қилишда фаол иштирок этишдир.

— Алишер ака, кичик ва ўрта хусусий тадбиркорларга иш жараёнидаги бухгалтерлик ва аудиторлик ҳужжатларини, шунингдек бизнес режа ва техник-иқтисодий лойиҳаларнинг асосларини тузишда қандай ёрдамлар кўрсатиляпти?

— Тадбиркорларнинг давлат ва хўжалик бошқарув органлари, йирик бизнес тузилмалари билан муносабатларини такомиллаштириш бизнинг биринчи галдаги вазифамиз. Бунинг учун аввало уларнинг бухгалтерлик ҳужжатлари ва бизнес режалари кўнгилдагидек бўлиши зарур. Шу сабабдан биз бир гуруҳ мутахассислар, кичик ва ўрта тадбиркорларимиз иш жараёни билан танишганимизда, бухгалтерлик ҳисоботи 70 фоиз корхоналаримизда лозим даражада юритилмаганлиги маълум бўлди. Бундан ташқари ишлаб чиқарилган маҳсулотлар сифатсизлиги ва бошқа сабаблар оқибатида омборхоналарда сақланиб қолиб кетган. Бу эса тадбиркорлик субъектларига маркетинг, реклама, ҳуқуқий ахборот ва бошқа турдаги хизматлар зарурлигини кўрсатади. Камчилик ва таклифларни инобатга олган ҳолда палата аъзолари учун ҳозирги пайтда бухгалтерлик, аудиторлик, юридик ва маркетинг хизматларини кўрсатишни йўлга қўйдик. Улар хоҳлаган вақтда келиб биздан тушунмаган ҳужжатлар юзасидан ёрдам сўраб кетишади. Яқинда Ўзбекистон Республикаси ўқув маркази ҳамда Германиянинг «Лусо Консул» фирмалари ҳамкорлигида очилган ўқув марказига бухгалтерлик ва бизнес режа тузувчиларни, солиқ ишлари ҳамда менежмент ва маркетинг мутахассислиги бўйича бир неча ходимларимизга ўқишга йўлланмалар бердик.

Ноябрь ойининг иккинчи ярмида тадбиркорларимиз билан маслаҳатлашиб шаҳримизда, улар ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг кўргазмасини ўтказишни режалаштирдик. Мана бир неча кунки, тадбиркорларимизни ҳуқуқий ҳимоялаш ва уларнинг иқтисодий характердаги низоларини хўжалик судигача ҳал этиш жараёнини таҳлил қилиш учун Адлия вазирлиги рухсати билан юридик маслаҳатхонамиз иш бошлаган.

— Кейинги пайтларда кичик ва қўшма корхоналаримиз томонидан ишлаб чиқарилаётган кўпгина маҳсулотлар бозорларимизда ўз харидорларига эга бўлмай, натижада корхона бутунлай иш жараёнини тўхтатишга мажбур бўлмоқда. Бундай камчиликларни бартараф қилишга қандай маслаҳат ва кўрсатмалар берилмоқда?

— Савол жуда ўринли, юқорида айтилган, яъни шаҳар миқёсида ўтказилаётган кўргазмамизни ташкил этишдан ҳам худди шу мақсадлар кўзда тутилган. Юқорида айтганимиздек, кейинги пайтларда бир неча корхоналар банкрот ҳисобланиб, иш фаолияти тўхтатилди ёки улар бутунлай тугатилди. Биз кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган цехлар ташкил этсак мақсадга мувофиқ бўларди. Бу ҳар томонлама қулай ва арзон бўлиши билан бирга аҳолининг ушбу маҳсулотларга бўлган талаб ва эҳтиёжларини қондиришда ижобий натижалар беради. Бундан кейин биз қўшма корхоналар тузамизми ёки цех ва заводлар қурамизми, фақаттина таклиф ва истакдан келиб чиққан ҳолда тадбиркорлар палатаси аъзолари ва мутахассислар ҳамжиҳатликда кўрсатган режа асосида ташкил этилади. Туманимиздаги бир нечта тадбиркорларимизга республика бизнес фондидан қарз олиш учун ёрдам кўрсатиб келмоқдамиз. Ўзингизга маълумки, айни пайтда шакарнинг нархи бирмунча кўтарилиб кетди. Шу сабаб «Тангун» масъулияти чекланган жамияти шакар заводини қуришни ўз бизнес режасига киритган экан, режа лойиҳаларини кўриб чиққанимизда лойиҳа бизга маъқул бўлди. Мана бир ой бўлди, жамият республика бизнес фондидан 4 миллион сўм қарз олиб, завод қурилишини бошлаб юборди.

Шунингдек «Бизнес - Т» тижорат ишлаб чиқариш фирмасига 12 миллион 800 минг сўм, «Раъно» хусусий фирмасига 2 миллион сўм миқдорида қарз олишга амалий ёрдам кўрсатилди.

— Палатанинг тадбиркорларга кўрсатаётган хизматлари хусусида бироз бўлсада маълумотга эга бўлдик. Албатта, товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси яқинда ташкил этилганлиги сабабли ўзингизда ҳам айрим муаммолар бўлса керак?

— Туманимиздаги шароити ночор бўлган болаларга ёрдам кўрсатиш мақсадида палатамиз қошида деҳқон-фермер хўжалигини ташкил этгандик. Бу деҳқон-фермер хўжалигимизнинг ишлари жойида. У белгиланган боғчаларга кунлик сут ва гўшт маҳсулотларини етказиб бериб турибди. Ҳар ҳолда катта муаммоларимиз йўқ. Бироқ йирик мақсадларимиз бор. Республика тадбиркорларни ва товар ишлаб чиқарувчиларини бирлаштириш ҳамда уларнинг муаммоларини биргалашиб ҳал қилиш, турли хил тадбирлар, маросимларни ўтказиш мақсадида туманимизнинг «Водник» даҳасида 1,68 минг квадрат метр майдонга эга бўлган иншоот қурилиши бошланиши арафасида. Унинг лойиҳаси тегишли идоралардан тасдиқдан ўтди. Қурилиш ташкилотлари билан керакли шартномалар тузилган ва маблағ ҳам ажратганмиз. Бизнинг ниятимиз ўзбек тадбиркорларини бирлаштириш ва уларнинг ишларини жаҳонга танитиб боришдир.

Суҳбатдош
Очил ҲАЗРАТОВ.

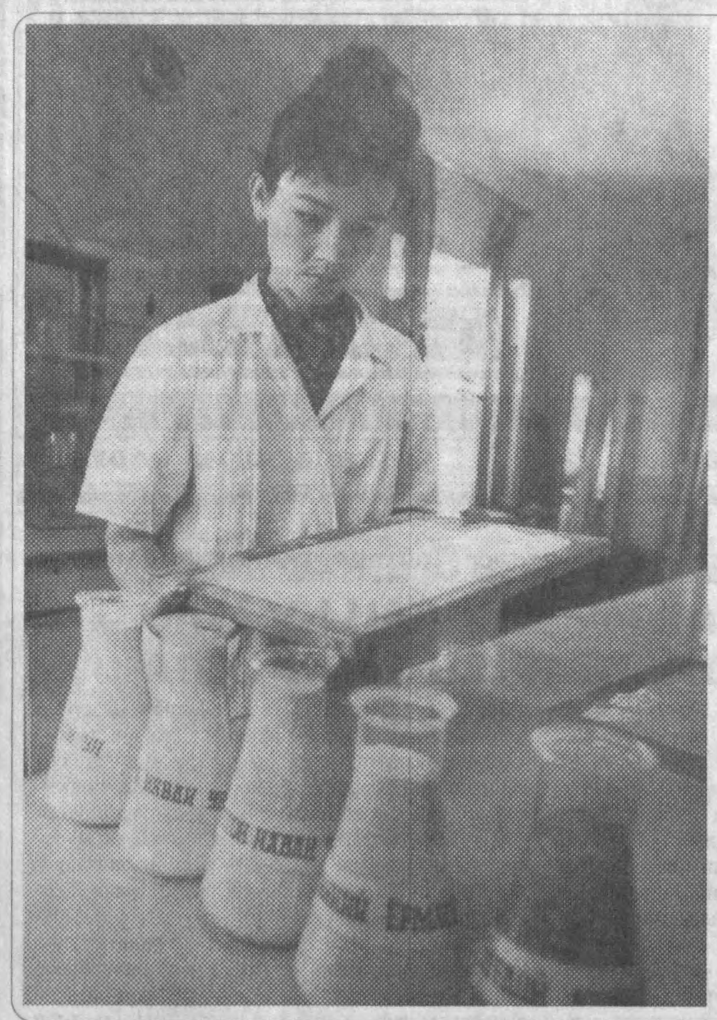

«Олтинбошоқ У» акционерлик жамиятида, унинг лабораториясида тайёрланаётган ун сифати ва кўриниши билан ажралиб туради. Чунки назорат қатъий ўрнатилган.

СУРАТДА: (чапда) лаборант Муяссар Алланова иш устида.

Рустам Шарипов олган сурат

***

«Полимер» акционерлик жамияти кейинги пайтда маҳсулот сифатига катта эътибор бера бошлади. Чунки бугунги кун талаб ва таклифи шуни тақозо этмоқда.

СУРАТДА: озуқалар сақланадиган турли идишлар ишлаб чиқариш цехи қолипловчиси Александр Первушин 17 йилдан бери ишлаб келмоқда.

Рашид Галиев олган сурат.

ЖАМҒАРМАНИНГ САМАРАЛИ ФАОЛИЯТИ

Ўзбекистон фан ва техника давлат қўмитасида фундаментал тадқиқотлар бўйича ўтказилган республика танлови якунига бағишланган илмий анжуман бўлди. Унда Ўзбекистондаги кўплаб илмий ташкилотлар ва олий ўқув юртларининг юздан ортиқ вакили иштирок этди.

Анжуманда фундаментал тадқиқотлар мамлакатимизда фан ва техника тараққиётининг асоси экани қайд этилди. Республикамизнинг бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан фундаментал фанларга давлат томонидан алоҳида диққат-эътибор берилиши ҳамда ҳар тарафлама қўллаб-қувватланиши зарур. Шу сабабли республика фан ва техника давлат қўмитаси ҳузурида фундаментал тадқиқотлар истиқболли илмий ишларини молиявий жиҳатидан қўллаб-қувватлаш мақсадида махсус жамғарма ташкил этилган. Жамғарма тўрт йиллик фаолияти мобайнида табиий ва ижтимоий гуманитар фанлар бўйича турли йўналишдаги лойиҳаларни маблағ билан таъминлаган.

Ғофур ЭШМОНОВ.

Долзарб мавзуда

АГАР УЙ ЭГАСИ КВАРТИРА ҲАҚИНИ ТЎЛАМАСА...

«Уйимиз 1978 йили фойдаланишга топширилган эди. Ана ўшандан бери бирор марта бўлса-да, муҳандислик коммуникациялари капитал таъмир қилинмади. Уй ертўласи эса доимо сувга тўла, шу боисдан барча қувурлар ва унинг мурватлари яроқсиз ҳолга келиб қолган. Биз бир неча йиллардан буён 3-турар жойлардан фойдаланиш бошқармасига уйимиз иситилмаётгани, иссиқ сувнинг ва электр қувватининг йўқлиги хусусида кўп марта мурожаат қилдик. Лекин ҳеч қандай натижа бўлмади...

Юнусобод туманидаги 11-мавзе, 2-уйда истиқомат қилувчилар.»

«Тошкент оқшоми» таҳририятига юқоридаги мазмундаги мактублар тез-тез келиб туради. Аҳоли ўз хатида ижара корхонасининг виждонан ишламаётганлигини таъкидлаб, улар эҳтиёжини тўла қондирмаётган коммунал хизмати ҳақларини тўлашдан бўйин товлашларини ёзишади. Бироқ шикоятчилардан деярли ҳеч бири бу масаланинг бошқа томонини, яъни агар ҳудудий коммунал фойдаланиш бирлашмалари аҳолидан квартира ҳақини ўз вақтида ва тўла ҳажмда йиғиб олмаса, бу бирлашманинг барча ишлари қарийб бажарилмай қолиши мумкинлигини хаёлига ҳам келтирмайди. Бинобарин, ҳозирги бозор шароитида ҳақ тўламаслик муаммоси ва бу муаммони ечиш айниқса муҳим ва долзарб масаладир.

1996 йилнинг 1 декабригача аҳолининг коммунал, фойдаланиш бошқармалари олдидаги қарзи 91 миллион сўмни ташкил этади. Шаҳримизнинг ҳар бир туманида коммунал хизматлар учун квартира ҳақини ойлаб тўламаётган аҳоли мавжуд. Бошқа аҳолининг уйлари иситилмай қолиши ва иссиқ сувсиз қийналаётганлигида ана шу қарздорларнинг айби бор.

Масалан, 3-Тансиқбоев даҳасидаги 30-уй, 26-хонадонда яшовчи фуқаро Эгамбердиев 1990 йил апрелидан квартира ҳақини тўламайди, унинг қарзи 8450 сўмга етди: Форобий кўчасидаги 5-уй, 67/29-хонадонда истиқомат қилувчи фуқаро Ҳакимованинг давлатдан қарзи 12 минг 140 сўмни ташкил этади.

Сергели — 5 даҳасида истиқомат қилувчилар орасида ҳам квартира ҳақини мунтазам равишда тўламайдиганлар топилади. 106-уй, 32-хонадонда яшовчи Кўчқоровнинг қарзи 9953 сўмга, 19-уй, 30-хонадонда яшовчи Мираҳмедованинг қарзи эса 12 минг 303 сўмга етди.

— Ҳақ тўланмаслиги оқибатида туманлар коммунал фойдаланиш бошқармалари зарур жиҳозларни сотиб олиш, квартира ҳақи тўламаган ана шу уйларни иссиқ ва совуқ сув билан, газ, электр қуввати билан таъминлашга сарфланган харажатлар учун шаҳарнинг бошқа ташкилотлари билан ҳисоб-китоб қилолмаяпти, — дейди Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳудудий коммунал-фойдаланиш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари В. К. Каримжонов. — Коммунал фойдаланиш бирлашмасининг истеъмолчилар олдидаги 1996 йил 1 декабргача «Тошиссиқликкоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси бўйича қарзи 140 миллион сўмни, «Тошгаз» бошқармаси бўйича эса қарзи 70 миллион сўмни ташкил этади.

Бинобарин, турар жой мажмуаларини қишки мавсумга тайёрлаш учун анча маблағ талаб этилади, турар жой мажмуалари, касалхоналар, мактаблар, мактабгача болалар муассасаларини иссиқлик билан таъминлайдиган қозонхоналарнинг меъёрда ишлашига тайёрлаш учун катта ҳажмдаги ишларни амалга ошириш керак. Бундан ташқари, биноларни жорий ва капитал таъмирлаш учун, ишдан чиққан магистрал қувурларни ва тақсимлаш тармоқларини жорий ва капитал таъмирдан чиқариш учун катта миқдордаги маблағлар талаб қилинади. Шаҳарни етарли иссиқлик ва иссиқ сув билан таъминлаш учун, шунингдек квартираларга бериладиган иссиқликнинг етарли бўлиши учун — 2-иссиқлик маркази ва 4-иссиқлик марказида иккита қозонни монтаж қилиш ишлари ниҳоясига етказилмоқда.

Шаҳар бюджетидан эксплуатация харажатларини қоплаш учун дотация тариқасида 500 миллион сўмга яқин маблағ ажратилди. Бу эксплуатация харажатларининг 40 фоизини ташкил этади. Бундан ташқари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 12 сентябрдаги қарорига кўра бошқа вазирликлар ва идоралар ҳам жалб этилиб, эксплуатациячиларга ёрдам тариқасида 89,2 миллион сўм ажратилди. Бу маблағлардан қўшимча 123 та уйни капитал таъмирлаш ишлари олиб борилаётган пайтда фойдаланилди.

Квартира ҳақлари шаҳар фойдаланиш хизматларига сарфланаётган харажатларнинг ҳатто жуда оз миқдорини ҳам қопламайди. Ана шу мураккаб молиявий аҳволдан чиқиш мақсадида коммунал-фойдаланиш бошқармалари аҳолига пулли коммунал хизматлар кўрсатишни бошлади. Радиаторларни алмаштириш, иситиш жиҳозлари, кранларни таъмирлаш ва шунга ўхшаш кўпгина юмушларни прейскурантда белгиланган нарх бўйича коммунал хизмат кўрсатиш бошқармаларининг чилангарлари ва таъмирловчилари бажармоқдалар...

Биз ушбу мақола бошида бозор муносабатларини бежиз эслатганимиз йўқ. Эндиликда иқтисодий шароитлар ўзгармоқда. Демак, кишиларнинг руҳияти ҳам ўзгариши керак. Лекин афсуски, мана шу жараён жуда ҳам секинлик билан бормоқда. Бу ерда мисол тариқасида хусусийлаштирилган квартиралар эгалари билан юз бераётган муаммоларни эслаб ўтиш ўринлидир.

«Биз 5-ижара корхонасига ертўладаги иситиш қувурларини тартибга келтириш, томни таъмирлаш хусусида бир неча бор мурожаат қилдик, — деб ёзишади таҳририятга Чилонзорнинг 9-мавзесидаги 4-А уйда яшовчилар. Лекин ижара корхонаси хизматчилари аҳолининг талабларига қулоқ солмай, буюртмалар китобига турли хил баҳоналарни рўкач қилиб ёзиш билан кифояланишмоқда...»

— Квартиралар хусусийлаштирилгандан кейин коммунал хизмат фойдаланиш ташкилотлари ўз мақомини ўзгартириб, ижара корхонасига айланди. Бу ижара корхоналари шартнома бўйича ўз вазифасини бажариши керак, — дея ушбу мактубни шарҳлайди В. К. Каримжонов. — Бинобарин, турар жойларга хизмат кўрсатадиган турар жойлардан фойдаланиш бирлашмалари ходимлари томонидан гарчи ҳар йили эшиклар, уй йўлаклари таъмирланаётган, синган деразаларга ойналар қўйилаётган ва бошқа юмушлар бажарилаётган бўлсада, уларнинг ўз ишига масъулиятсизлиги ва совуққонлигини қайд қилган ҳолда яна шуни ҳам таъкидлаш кераки, аҳоли ҳам қўл қовуштириб ўтирмай, ташаббус кўрсатиши керак-да! Энг аввало, фуқароларнинг ўзлари яшаётган уйга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлишлари, уни асраб-авайлашлари, газ, сув, электр ва иссиқлик қувватини тежаб-тергаб сарфлашлари керак. Ертўла эшиклари эса ҳар доим берк ҳолда туриши, чет кишиларнинг бу ерга кириши таъқиқланиши керак.

Эндиликда ҳамшаҳарларимиз бир нарсани очиқ-ойдин тушунишлари керак: турмушнинг юксак даража ва сифати жўн нарса эмас. Энди боқимандалик билан давлатдан ҳадеб талаб қилаверишнинг вақти ўтди. Биз ривожланган мамлакатларда сувга, газга, чироққа, иссиқликка ҳисоблагичлар ўрнатилганини бировлар оғзидан эшитишга ўрганганмиз. Лекин бу нарсалар хорижда оддий ҳол. Бинобарин, маиший бу ҳисоблагич жиҳозлар хом ашёларни тежашга қанчалик имконият яратиши тўғрисида мулоҳаза юритиш алоҳида мавзудир. Ҳозирча эса бир нарсани яна бир бор таъкидламоқчимиз: уй-жой-коммунал хўжалигини сақлашга кетадиган харажатларни икки томон-аҳоли ва коммунал фойдаланиш бошқармалари амалга ошириши керак. Бу ҳар жиҳатдан адолатлидир.

Ирина КУЗЕВАНОВА.

Маҳалла — жамият таянчи

АҲИЛЛИК ҲАМИША УСТУН

Ҳар бир маҳалла ўзининг оқилу доно фаоллари билан кучли. Халқ хизматига, унинг мушкулини осон қилишга камарбаста фаоллар борки, ҳар бирининг маҳалла аҳли, айниқса, ёшлар тарбиясига, маънавиятига таъсири катта.

Шаҳримиз марказида жойлашган Шароф Рашидов номли маҳалла аҳли тадбиркор оқсоқоли бўлмиш Саидкарим Қосимхўжаев ҳамда унинг 23 маслаҳатчилари билан ҳақли равишда фахрланишлари бежиз эмас. Маҳалланинг ўзига хос яна бир томони борки, унинг ҳудудида кўплаб маъмурий идоралар, институтлар, турли ташкилот, корхона ҳамда муассасалар жойлашган.

3500 дан ортиқ аҳолини ўзида бирлаштирган ушбу масканда 40 дан ортиқ миллат вакиллари истиқомат қилишади. Улар асосан кўп қаватли уйларда яшашади. Маҳалла аҳлининг аҳиллиги боис у тобора ободлашиб ва кўркамлашиб бориши билан бирга бу ерда маънавий-маърифий ҳамда маданий тадбирларни тез-тез ўтказиб туриш ҳам анъанага айланиб қолган. Айниқса, миллий урф-одатларни ҳаётга татбиқ этишда уларнинг ҳар бири нималарга қодир эканлигини кўрсатишмоқда. Ҳар бир ўтказиладиган тўй-ҳашам, маросимларда барча миллат вакилларининг фаол иштироклари ниҳоятда қувонарлидир. 23 маслаҳатчидан 7 таси аёллардан эканлигининг ўзиёқ хотин-қизлар фаолиятининг салмоқли ўрни бор эканлигидан далолат беради.

Халқимизда «Қариси бор уйнинг париси бор», деган нақл юради. Ёки маҳалланинг нуроний отахонлари, мунис онахонлари бизнинг руҳий таянчимиздир. Чунки ҳаёт машаққатларини енгиб ўтган, кўпни кўрган пурҳикмат отахон ва онахонларимиз хонадонларга файз бағишлайдилар ҳамда ўзларининг ҳаётий тажрибалари ва доно маслаҳатлари билан ёшларга доимо ҳам маънавий, ҳам руҳий мадад бериб келадилар. Шароф Рашидов маҳалласида 1076 нафар нафақа ёшидаги ҳамда 424 нафар 70 ёшдан ошган мўътабар отахон ва онахонлар истиқомат қилишади. Шу боисдан ушбу маҳалла аҳлига нафақат Миробод туманидагилар, балки шаҳримизнинг кўпгина маҳаллалари ҳам ҳавас билан қарайди. Баъзан уларнинг тажрибаларини ўрганганн ҳамда керакли маслаҳат олгани ташриф ҳам буюриб турадилар.

Ёшларнинг бўш вақтини тўғри ташкил этиш ҳамда уларни касб-ҳунарга ўргатиш мақсадида маҳалла қошида расмчилик, тикиш-бичиш, чет тилларни ўргатувчи тўгараклар фаолият кўрсатмоқда. «Маҳалла-мактаб-оила» ҳамкорлиги дастури асосида ҳам анча ишлар амалга оширилди. Бу борада маҳалла ҳудудида жойлашган 110-мактаб маъмурияти билан биргаликда ҳамкорлик дастури ишлаб чиқилган. Ҳар бир бола мактабдан кейин маҳалла назоратида. Ўқувчиларнинг қизиқиши ҳисобга олинган ҳолда уларни тўгаракларга бириктириб қўйилди. Бу вазифаларни техника фанлари номзодлари Леонид Лукашевич ва С. Қурбоновлар ўз зиммаларига олишди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 17 январь куни қабул қилган «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан руҳланган маҳалла оқсоқоли тезликда болалар ўртасида футбол командаси тузишга киришиб кетди. 11 ва 14 ёшли болалардан иборат иккита футбол командаси, 12-13 ёшли болалар ўртасида эса волейбол ва баскетбол командалари тузилди. Маҳалла жамғармаси томонидан команда аъзолари спорт формаси ва махсус оёқ кийим билан таъминланди. Командаларга собиқ пахтакорчи Вилгельм Қаҳҳоров ва Владимир Яшкин устозлик қилмоқда.

Маҳалла ҳудудида жойлашган институт, маъмурий идоралар, корхона, ташкилот ва муассасалар билан ҳамкорлик алоқалари яхши йўлга қўйилган. Барча тадбирлар ўзаро маслаҳатлашиб олинган ҳолда ўтказилади. Ҳамжиҳатлик ва аҳиллик йўлга қўйилганлиги боис ҳар бир ишда тартиб, файз, барака бўлмоқда.

93-механизациялашган махсус монтажлаш трести томонидан маҳалла учун темир ўчоқ ва қозон ясаб берилди. «Ўзгазсантехмонтаж» трести томонидан маҳалла эҳтиёжи учун идиш-товоқ олиб берилди. «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик жамияти 40 та стол ва 80 та узун ўриндиқлар тортиқ этишди. Марказий универсал магазини ҳам ўзаро ҳамкорлик борасида қараб турмайди. Мустақиллик ва Наврўз байрамларида ҳар йили катта стол ясатиб, маҳалла аҳлига ош тортишади. Шунингдек, идиш-товоқ ва бошқа амалий ёрдамларини беминнат кўрсатиб келмоқдалар. «Истарофшон» хусусий корхонаси турли тадбирларни ўтказишлари учун «Нигора» қаҳвахонасини маҳалла ихтиёрига топшириб қўяди. «Тинчлик» ҳиссадорлик жамияти доимий равишда турли озиқ-овқат маҳсулотлари билан кўмаклашиб туради. «Нигора» қаҳвахонасида ўтказиладиган тадбирларда эса «Лаура» фирмасининг ходимлари стол ясатишдан тортиб турли пишириқлар пиширишгача ҳамда тадбир давомида маҳалла аҳлига хизмат қилиш вазифаларини бажарадилар. Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ҳам маҳаллага ёрдам бериш борасида ўз ҳиссасини қўшмоқда. Улар ҳар йили кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари учун ёзги таътил вақтида дам олиш оромгоҳларига 5-6 та текинга йўлланма ажратадилар.

Муҳиддин Қориёқубов номли филармония артистлари барча тадбирларда ўз санъатлари билан хизмат қиладилар.

Бундай вазифаларни бажаришда маҳалла оқсоқолига Олим Қурбонов, Лола Хўжаева, Мансур Саъдуллаев, Леонид Лукашевич, Салтанат Отабекова, Мажид Бердиев, Ҳамид Ғулом, Анвар Муҳидов, Валерий Митрошин, Йўлдош Мамажонов, Сайёра Ҳожиматова каби маслаҳатчиларнинг ёрдами катта бўлмоқда.

Доно ЗАРИПОВА.

Қиш — синов даври

ТИЛЛАРАНГ ЯПРОҚЛАРГА МАҲЛИЁ БЎЛМАНГ

Кузнинг илиқ кунлари ортда қолди. Қиш кириб келди. Ҳозирги алдамчи илиқ об-ҳавога эса сира ишониб бўлмайди. Кутилмаганда ёмғир-қор ёғиб, одамни шошириб қўйиши мумкин. Бундай шароитда қишга пухта тайёргарлик кўрган киши ўзини ҳам, ўзгаларни ҳам алдамайди. Айниқса, уй-жойларни, ётоқхоналарни қишга шайлаш, уларнинг мутасаддилари зиммасига катта масъулият юклайди. Хўш, шундай экан трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли ётоқхоналарда аҳвол қалай экан? Уларда қишга зарур тайёргарликлар кўрилдими? Шу мақсадда биз ушбу бошқарма ҳузуридаги бир нечта ётоқхоналарни кўздан кечирдик.

1-ётоқхонада анча-мунча одам истиқомат қилади. Улар орасида ҳайдовчидан тортиб чилангаргача, хуллас турли касб эгаларини учратиш мумкин. Шундай катта даргоҳда қишга етарли тайёргарлик кўрилмаганлиги кишини ранжитади. Назаримизда мутасаддилар ётоқхона енгил-елпи таъмирланса, бирозгина ёритилса-ю барча қаватлардаги электр симлари тузатилса бўлди, олам гулистон, деб ўйлашган кўринишади.

Кир ювган аёллар хайрону сарсон, чунки ҳовлида кир ёядиган жойнинг ўзи йўқ. Уччала қаватни айланиб ҳафсаламиз пир бўлди, хона сувоқлари кўчган, деворлар бузилган, санитария-техника жиҳозларига қарайдиган жонкуяр эгасининг йўқлиги аён бўлиб турибди.

Бу ерда яшовчилар ўзларининг манзилу маконлари ҳақида нима дейишади? Келинг, биргалашиб эшитайликчи. Трамвай ҳайдовчилари А. Омонов, Б. Қоратоев 4-хонада ҳамхона экан. Улар бараварига бир овоздан арзу додларини айта бошлашди. Совуқ сув бўлса, иссиқ сув бўлмайди, иссиқ сув бўлса, совуқ сув келмайди. Жўмракларнинг буровлари йўқ. Қаровсиз ёнаётган газни айтмайсизми?

Ётоқхона қошидаги табобатхона эгаси кўчиб кетган жойга ўхшайди. Сантехника жиҳозлари бузилган, поли йўқ. Бошқарма мутахассислари Ш. Мирзааҳмедов билан М. Алимов бу нуқсонларни бартараф этишни бир неча марта айтишган бўлса-да, лекин 1-трамвай депоси собиқ бошлиғи А. Омонов жонини койитмаслик учун пинагини бузмай юраверган.

Ҳожатхона, ювиниш хоналари муфассал таъмирга муҳтож. Томни ҳам таъмирлаш нари-дан-бери қилинган. Хуллас бу ётоқхонага бор-йўғи 10 дона лампочка ажратилгани депо раҳбариятининг «ғамхўрлигидан» далолат беради.

2-ётоқхона аҳволи бундан яхши эмас. Бу ерда ёнғиндан огоҳлантириш мосламаси ишламайди, биринчи қаватдаги пол бўялмаган, томдан чакка ўтади.

Қишнинг қаҳратонига 4-ётоқхона ҳам тайёр эмас. Бинонинг кузги-қишки мавсумга тайёрлиги текширилганда, йўлак ва даҳлизлар чала-чулпа таъмирлангани ва ёритиш жиҳозлари тўла ўтказилмагани аён бўлди.

Бу ётоҳхонада яшовчилар ҳам ўзларига яратилган шароитдан кўнгиллари тўлмайди. 35-хона соҳибаси, биринчи гуруҳ ногирони Вера Раҳмонқулова бу ерда 14 йилдан буён яшаб келади. Қачонлардир унга уй-жой ажратилиши ҳақида ваъдалар берилган эди. Афсуски, бу ваъдалар йиллар ўтган сари унутилиб кетди.

Зуфар Эҳсонов 53-хонада 8 йилдан буён яшаб келади. У бир неча марта 1-трамвай депоси мутасаддиларига бу ердаги сантехника жиҳозларини алмаштириш ҳақида шикоят қилган экан. Бироқ аҳвол ҳамон ўша — эски тос, эски ҳаммомлигича давом этмоқда.

Мана 7-ётоқхона қаршисидамиз. Бино эгалари кўчиб кетган вайронани эслатади. Ҳақиқатдан ҳам бу ерда ҳеч ким яшамайди, бино кимошди савдосига қўйилиб, сотишга «тайёрланган», эплай олмагач оғзидаги ошни олдириш шу-да.

5,8, ва 9-ётоқхоналар 2-трамвай депосига қарашли. Бу ерда кузги-қишки мавсумга лозим даражада ҳозирлик кўрилганига шоҳид бўлдик. Шу ўринда, хўш, иккита депонинг ётоқхоналарида икки хил аҳвол, нега муносабат турлича деган ҳаққоний савол туғилади.

Наҳотки 1-трамвай депосидаги мутасаддилар ҳар бир ҳайдовчи, паттачи ёки таъмирловчи ходимнинг ишлаб чиқаришга муносабати унинг яшаш шароитига бевосита боғлиқ эканлигини билишмаса.

Қиш эшик қоқмоқда. 1-трамвай депосининг раҳбарлари ўткинчи ҳавога ишониб ҳалеб тилларанг япроқларга маҳлиё бўлавермай, вақтни ғанимат билиб қишнинг ғамини ейишса бўларди. Қишнинг аёзли кунлари ҳеч кимни аямайди.

Амир ГАЛИМОВ,
Усмон МУҲАМЕДОВ.

Одамзотнинг табиати ғалати. Қачонки дардга чалингандагина ўз саломатлиги ҳақида қайғуриб қолади, шифокор ҳузурига чопади. Унгача турмуш ташвишлари билан югуриб-елади. Лекин унинг аъзои танаси доимий эътиборга муҳтож. Агар киши соғлиғи ҳақида ҳар куни ўйлаб турса, масалан, кунига ўртача бир соат вақтини жисмоний машқлар бажаришга ажратса, эҳтимол доимо саломат юрган, дори ичмаган, касалхонага ётмаган бўларди. Бу борада янада чуқурроқ мушоҳада қилиш мақсадида Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институтининг спорт тиббиёти кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор Озода Рихсиева билан учрашдик.

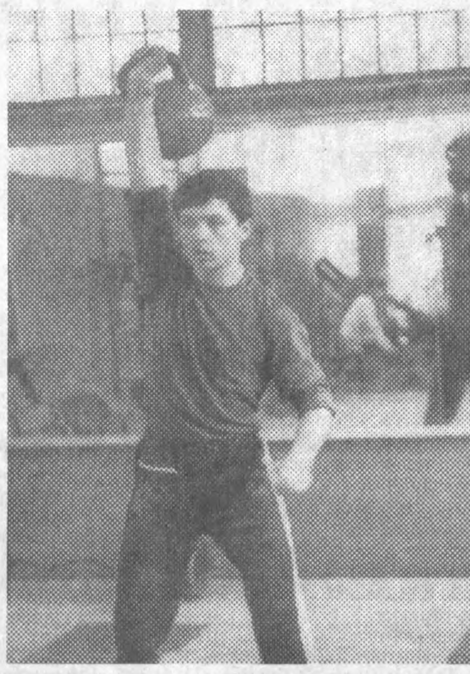

Дилкаш суҳбатлар

ЎЗИ КЕЛУВЧИ ЛАЗЗАТ

— Озода опа, сизни ҳам тиббиёт ходими, ҳам машҳур спортчи сифатида яхши биламиз. Ўз вақтида теннис бўйича республика чемпиони бўлганингиз ҳам кўпчиликка маълум. Жисмоний тарбиянинг саломатлик учун нақадар фойдали эканини барча билади. Сиз қандай фикрдасиз, бу неъматдан бугунги кунда ҳар ким ҳам унумли фойдаланмоқдами?

— Аввало шуни айтишим лозимки, жисмоний машқларнинг саломатлик учун фойдали экани кеча маълум бўлган янгилик эмас. Бу хусусда қадимги донишмандлар ҳам кўп гапларни айтиб кетишган. Эрамиздан аввалги IV-III асрларда яшаб ўтган файласуф Геродикос иситмаси кўтарилиб кетган одамларни ўзаро кураш тушириб даволаган экан. Эрамизнинг II асрида римлик шифокор Жолинус гладиаторлар жангини саломатликка фойдали дея бу мусобақаларни ёқлаб чиққан. Аммо бу алломаларнинг фикри ҳар қандай инсон учун ҳам тўғри келавермаслиги мумкин. Шунга кўра машҳур табиб Абу Али ибн Сино уларнинг қарашларини умумлаштириб, барчага мос келадиган хулоса чиқарган: жисмоний машқлар билан аввалига аста-секин, ўз соғлиғининг имконияти даражасида, мунтазам шуғулланиш лозим.

Бугунги кун ҳақида гапирадиган бўлсам, афсуски, ҳозирда ҳамма ҳам жисмоний машқлар билан шуғулланмайди. Бунинг сабабини одамларда жисмоний маданиятнинг етишмаслигида деб биламан. Айримлар вақти зиқлигини, доимо нимадир билан бандлигини баҳона қилишади. Меҳмондорчиликда, телевизор қаршисида соатлаб ўтиришга вақт топамизу ўз саломатлигимиз ҳақида ўйлашга ярим соат кўплик қилади. Тошойнага қараб юзимизга оро беришга имконимиз бор, танамиз гўзаллигига эришиш негадир хаёлимизга келмайди. Баъзилар эса жисмоний машқларни беҳудага жонни койитиш деб тушунади. Наҳотки, жисмоний ҳаракатлардан кейинги лаззат уларга ёқмаса? Француз адиби Ларошфуконинг шундай гапи бор: «Кимки соғлом пайтида югурмаса, бемор бўлганда чоп-чоп қилади». Жисмоний машқлар асаб тизими, тана иммунитети ва эндокрин безлар фаолиятини яхшилайди. Бир сўз билан айтганда жисмоний тарбия ўзи келувчи саломатлик ва лаззатдир.

— Мана ҳозир югуриш ҳақида гапирдингиз. Одатда эрталабки югуришни фойдали деб биламиз. Аммо маълумотларга кўра японялик мутахассислар кечқурун югуриш афзал дейишмоқда. Сиз бу борада бошқачароқ фикрдамисиз?

— Югуриш қайси вақтда бўлишидан қатъий назар доимо фойдали. Шунинг учун бу борада ҳар ким ўз имкониятига қарагани маъқул. Маълумотларга кўра бугунги кунда японлар дунё миқёсида узоқ умр кўрувчилар сирасига киришади, ўртача ёш 84 йил. Сабаби уларда жисмоний маданият юқори. Японлар нафақат спорт билан шуғулланиш, балки дам олишни ҳам билишади. Шаҳардаги боғлар дам олиш кунлари одамлар билан гавжум бўлади. Бу жойларда махсус тиббиёт ходимлари бўлиб, дам олувчилар улардан турли маслаҳатлар олишлари мумкин.

— Кишининг касб-кори унинг саломатлигида ўз аксини топмай қолмайди. Жисмоний меҳнат билан шуғулланувчилар ўз йўлига, лекин ақлий меҳнат эгалари кўп вақтларини ўтирган ҳолда ўтказишгани сабабли жисмоний машқлар билан шуғулланишга вақт тополмайдилар чоғи...

— Жисмоний меҳнат билан шуғулланувчиларга спорт машқлари шарт эмас, дейиш нотўғри. Чунки меҳнат — меҳнат-да, у жисмоний тарбия ўрнини босолмайди. Мақсадга йўналтирилган машқлар эса кишига саломатлик ва роҳат бахш этиши керак. Ақлий меҳнат эгаларига жисмоний тарбия фойдалигина эмас, балки шарт ҳамдир. Чунки уларда асаб тизими иш жараёнида зўриқади, жисмоний ҳаракатлар эса асабларга озуқа, куч беради, уларни мустаҳкамлайди. Ақлий меҳнат эгалари бутун иш куни давомида ҳеч бўлмаса ҳар икки соатда беш дақиқалик ҳаракатлар қилсалар ёки бироз юрсалар толиқишни йўқотадилар, тана янги куч билан таъминланганини ҳис қиладилар. Соғ танда соғлом ақл, деганлари ҳам шундан.

— Эътибор қилган бўлсангиз, бугунги кунда одамларга танадаги ортиқча оғирликни йўқотиш борасида холис хизмат кўрсатувчилар кўпайиб кетди. Балки бу ҳол давр тақозоси, одамларнинг жисмоний машқлардан узоқлашиб кетишгани сабаблидир. Сиз бундай ҳожатбарорларнинг услубини ёқлайсизми ёки семизликни йўқотишда барибир жисмоний машқлардан яхшироқ шифо йўқми?

— Аслини олганда саломатлик нисбий тушунча. Агар киши семиз бўлсаю лекин уни ҳеч бир дард безовта қилмаса, кечаси тинч ухласа, иштаҳаси яхши бўлса, қувватсизлик қийнамаса, унга озишнинг ҳожати йўқдир балки. Аммо афсуски, ортиқча оғирлиги бор одамларнинг аксарияти соғлиғидан шикоят қилишади. Демак, семизлик — касаллик экан. Бу дард камҳаракатлилик туфайли вужудга келади. Чунки одам қанча калория овқат истеъмол қилса, шунча калорияни сарф қилиши ҳам керак. Агар сарф қилмаса, танада модда алмашинуви бузилади, ейилган овқатлар тўқималарда тўпланиб, семизликни пайдо қилади. Семизлик меъёрини билишда шундай бир услубни қўлласа бўлади: кишининг бўйи узунлиги кўрсаткичидан унинг оғирлиги миқдори сони айрилади, чиққан натижа 100 сонига қанчалик яқин бўлса, одам шунчалик соғлом ҳисобланади. Масалан, гавда узунлиги 170 сантиметр бўлса, оғирлик 70 килограмм бўлгани маъқул.

Энди кишини оздириш тадбирларига келсак, агар оздирувчи ҳожатбарорлар бу ишни турли дори-дармонлар ёрдамида амалга ошираётган бўлсалар, бу тўғри эмас. Шахсан мен даволаш жараёнида ҳар қандай дори-дармон қўлланилишига қаршиман. Уларнинг шифоси билан бирга зарари ҳам йўқ эмас. Агар табиий гиёҳлардан фойдаланилса — бу бошқа гап. Аммо барибир оздиришнинг энг самарали, энг бехатар ва энг осон йўли жисмоний машқлардир.

— Семизлик — хасталик, дедингиз. Пайти келганда сўраб олай,ориқлик ҳам хасталикми? Уни даволаса бўладими?

— Нимаики меъёридан ошса бу — ёмонлик аломати. Демак, семизлик каби ориқлик ҳам дард. Ориқликнинг сабаблари турлича бўлиши мумкин. Айримларда наслдан наслга ўтган, айримларда бирор хасталик сабабли, яна бошқаларда жисмоний машқлар билан етарли шуғулланмаслик натижасида тана аъзолари ўсмай қолиши оқибатида ҳосил бўлади. Шунинг учун ҳам баъзилар спорт билан мунтазам шуғулланишса-да ориқлигича қолаверишади, бу — наслий сабаб. Баъзилар бирор дарддан фориғ бўлишгач тўлишиб қолишади. Бошқа бировлар спорт орқали ўз вазнларига қайтишади. Демак, жисмоний ҳаракатлар билан ҳам ориқликдан қутулиш мумкин экан. Чунки ишлаган тишлайди, дегандек доимий ҳаракатдаги аъзолар кўпроқ овқат талаб қилади ва бироз семиради.

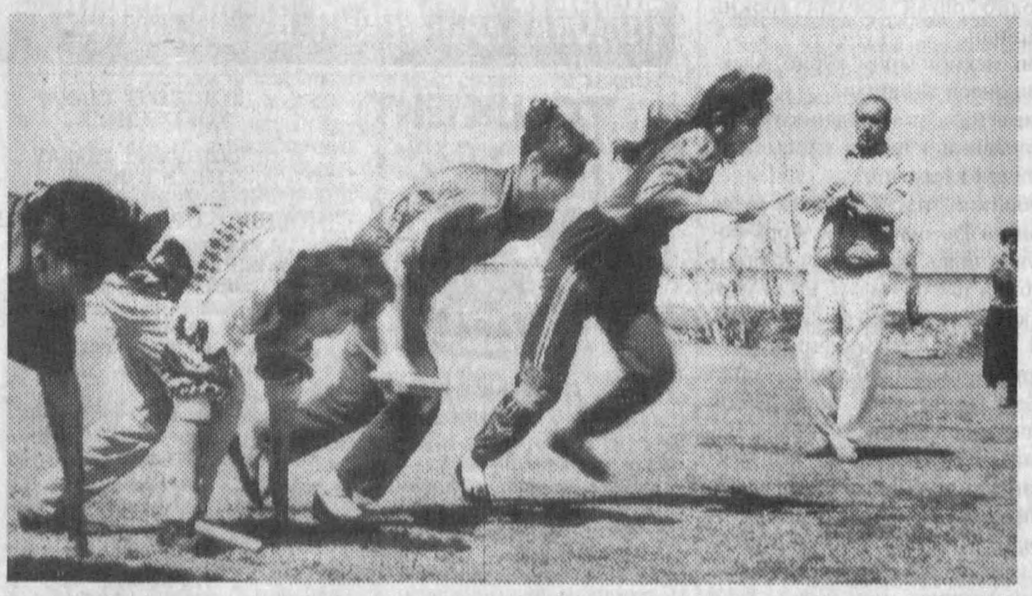

— Спортчилар орасида шундай гап юради: «Энг юқори рекорд — саломатлик». Демак, оддий одамлар учун жисмоний машқлар билан мунтазам шуғулланишдан асосий мақсад спортчи бўлиб довруғ таратиш эмас. Ўз танаси саломатлиги, гўзаллиги ҳақида ғамхўрлик қилишни унутиб қўйган айрим кишиларга жисмоний тарбия билан машғул бўлиш имкони ҳали ҳам борми ёки энди кечми?

— Жисмоний машқлар билан шуғулланишга ҳеч қачон кеч бўлмайди. Бу ишга киришувчилар эса дастлаб шифокорга учрашиб, ундан тегишли маслаҳатлар олишлари лозим. Чунки ҳеч ким бундай пайтда ўзининг жисмоний имкониятини, яъни масалан, биринчи бор қанча масофага югура олишини билмайди. Машқлар меъёридан ошиб кетса ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Умуман олганда жисмоний тарбия ёшликдан берилгани маъқул. Ғарб мамлакатларида ота-оналар ўз гўдакларида ҳали эсини танимасиданоқ спорт машқларига кўникма ҳосил қилишади, мусобақаларга томошага олиб боришади. Ўзлари ҳам умрларининг охиригача жисмоний машқларни тарк этишмайди. Бу иш уларнинг кундалик эҳтиёжига айланган. Сўнгги пайтларда бизда ҳам бу борада арзигули ҳаракатлар бошлаб юборилди. Катта-катта спорт иншоотлари қурилмоқда. Буларнинг ҳаммаси аҳоли саломатлигини ўйлаб қилинаётир. Одамлар соғлом бўлишса, уларнинг фарзандлари ҳам соғлом, бақувват бўлади. Жисмоний машқлар эса саломатлик бахш этиш билан бирга умрни ҳам узайтиради.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ суҳбатлашди.

• Жисмоний ҳаракат — табиий эҳтиёж

• «Соғлиқ» нима дегани?

• Хосиятли неъмат

СИҲАТ-САЛОМАТЛИК

• Овқатдаги нохуш таёқча

• Бир чимдим қаҳқаҳа

Диққат: грипп!

АСОРАТИ ХАВФЛИ

Грипп — бу юқори нафас йўлларининг вирусли инфекциясидир. Ҳозирги кунда об-ҳаво ҳарорати пасайиши, тез-тез ўзгариши туфайли бу хасталик кенг тарқалади. Айниқса, кичик ёшдаги болалар грипп бўлганда биринчи кўринишда ҳолсизлик, йўталиш, безовталаниш, иситмалаш, шайтонлаш, хушини йўқотиш ҳоллари учрайди. Касалликнинг тезда олди олинмаса, бола ҳаёти учун хавфли бўлган асоратларга, хусусан ўпка шамоллаши, томоқ ва овоз пардаси шишиб бўғилишига олиб келади.

Шу асоратларнинг рўй бермаслиги учун дарднинг биринчи кўриниши намоён бўлиши билан шифокор келгунча болани алоҳида хонага ётқизиш, иссиғини тушириш мақсадида иссиқ чой бериш лозим. Бу касалликнинг юқумлилик хусусияти юқори, шунинг учун бемор ёнига ўзгаларни қўймаслик, ўз вақтида хоналарни тозалаб, ҳавосини алмаштириб туриш керак.

Ҳасан САЛОҲИДДИНОВ,
14-шаҳар болалар касалхонаси реанимация бўлими шифокори.

Жонкуярларимиз

ШИРИН СЎЗ БИЛАН

«Ширин сўз — жон озиғи» дейдилар. Бу рост гап. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1-клиник касалхонаси меъда-ичак касалликлари бўлими мудири, тиббиёт фанлари номзоди Ёдгора Аҳмаджонова мисолида беморни сўз билан ҳам даволаш мумкинлигини кўрдим. Бу ерда беморга тўғри ташҳис қўйишга жиддий эътибор берилади.

— Сурхондарё вилоятининг Узун туманидан келганмиз, — дейди Раҳмон Бозоров. — Ўғлим Муҳаммадали 1989 йил сариқ касалига чалинганди. Унинг асоратлари қолган экан, ўтган йили кутилмаганда ётиб қолди. Ўзимизда дўхтирлар кўп бор муолажалар қилишди. Аҳволи оғирлашиб кетавергач, шу ерга келдик. Шукрлар бўлсин, ўғлим тузук бўлиб қолди.

Дарҳақиқат, Ёдгора опа бошқараётган бўлимда даволанган Қарши шаҳридан Октябрь Раҳимов, ғузорлик Бердиёр Норқуловлар ҳам миннатдорлик сўзларини бўлимдаги китобчага ёзиб қолдирди. Бу ерда ҳар куни беморлар профессор Улуғбек Асқаров, даволовчи шифокор Светлана Матёқубовалар назоратидан ўтади. Ҳамширалардан Маҳсума Каримова, Вазира Қодировалар ҳам ўз касбининг усталаридир.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

Мутахассис мулоҳазалари

СОҒЛИҚ ВА МАДАНИЯТ

Турмушнинг барча жабҳаларида — ўзаро муомалада, ташқи кўринишда, оилавий ҳаётда, ҳатто дам олиш вақтларида ҳам ҳар бир инсон маданиятли бўлишга интилиши даркор. Бу жиҳатлар буюк алломаларнинг ноёб асарларида ўз ифодасини топган. Инсонийлик маданияти нимадан иборат?

Булар — камтарлик, хушмуомалалик, сабр-тоқат, зийраклик, андиша каби инсонга хос хусусиятлардир. Улар одамнинг маданий савияси юқори эканлигидан дарак беради. Кўполлик, бепарволик, иғвогарлик, беодоблик ва бошқа иллатлар шахснинг ниҳоятда маданий ва маънавий томонлари камол топмаганлигидан далолатдир. Маданият, маънавият қачон юксалади? Инсон ёшлигидан ҳар томонлама яхши тарбия олса, унинг ҳифзи сиҳат (санитария) маданияти юқори бўлса ва саломатлиги тўла таъминлансагина бунга эришади.

«Соғ танда — соғлом ақл» деб бежиз айтилмаган. Соғлом фикрсиз маънавиятни, маданиятни юксалтириш амри маҳол. Саломатлиги яхши бўлмаган киши на маданиятга, на маънавиятга аҳамият беради. Аммо шуни ҳам айтиш лозимки, аҳоли ўртасида саломатлиги яхши одамларнинг маданияти кўпинча етарли даражада бўлмаганлари ҳам кам эмас. Айниқса, кейинги пайтларда ёшлар ўртасидаги маданият ва маънавиятни пасайиши кўзга ташланмоқда. Шу боис мустақил республикамиз аҳолиси ўртасида миллий маданият анъаналарини тиклашда ҳифзи сиҳат маданиятининг аҳамияти катта ўринни эгаллашини айтиш жоиздир.

Маълумки, маданияти юксак бўлмаган халқнинг саломатлиги ҳам яхши бўлмаслигини, носоғлом миллат ўз-ўзини мудофаа қила олмаслигини тарих исботлаб берган. Демак, аввало халқнинг ҳифзи сиҳат маданиятини кўтариш муҳимдир. Ҳифзи сиҳат сўзининг асл маъноси — соғломлаштириш демакдир. «Соғлиқ» деган сўзда нозик ва кўп қиррали маъно мужассам бўлиб, уни тўла-тўкис ифодалаш осон эмас. Уни ҳамма ҳам бир хил тушунавермайди. Бир одам яхши овқатланиб ором олишни соғлиқ белгиси деб билса, иккинчи киши уни жисмоний меҳнатда дейди, учинчиси эса ўз соғлиғини санъатда кўради.

Шуниси эътиборга моликки, инсон ёшлик завқини суриб юрганида, то юраги санчиб, бели оғриб, қон босими ошмагунча соғлиғи қадрига етмайди. Ҳар бир онгли инсон бахтли ҳаёт кечиришни истайди. Аммо инсон саломат бўлиши унинг ўзига боғлиқлигидан гоҳо бехабар. Афсуски, кўпчилик кишилар кўра-била туриб, саломатликларига зид бўлган ёмон одатларга йўл қўядилар. Шахсий тозаликка номуносиб ишларни қиладилар ва охирида ўз саломатликларига путур етказадилар. Кишининг асабига тегадиган рашк, хасад, иғво, фитна каби ярамас иллатлар инсон саломатлигини эговлайди.

Соғлом инсоннинг кўзга яққол ташланиб турадиган белгилари унинг жисмоний баркамоллиги, хушбичимлиги, тана гўзаллиги, яъни қадди-қоматининг келишганлигидир. Бу омил унинг ички дунёси гўзал ва беғуборлигидан дарак беради. Тана гўзал бўлиши аввало одамнинг ўзига боғлиқ. Бунинг учун у шахсий тозаликка қатъий риоя қилиши керак. Оқшомги овқатдан сўнг лоақал озгина бўлса-да сайр қилиши, кейин яхшилаб тишни тозалаб ювиши зарур. Бу эса тишни асраб, оғиз бўшлиғидан ҳидлар чиқишининг олдини олади. Бу одатларни ҳар бир оилада болаларга ўргатмоқ зарур. Шундагина инсон аъзоларининг чидамлилиги ошади, тан сиҳатлиги таъминланади, асаблар ором топади.

Саломатликни сақлашнинг асосий омилларидан бири — меҳнатдир. Меҳнат инсон учун зарур эҳтиёж, у одамни мустақил фикр юритишга ўргатади, ижодий фаолиятига катта таъсир этади. Дангасалик эса, аксинча — касаллик. Ҳар қандай фойдали меҳнат инсон қалбига хотиржамлик, хурсандчилик, ҳаётдан мамнунлик каби ҳис-туйғуларни бахш этади. Меъёрдаги жисмоний меҳнат қон айланишини, модда алмашиниш жараёнларини яхшилайди, тетикликни таъминлайди. Мушаклар ҳаракати, бош мия фаолияти ва кайфиятни яхшилайди.

Назира БАҲРОМОВА,
шаҳар Саломатлик марказининг бош шифокори.

Табиий малҳамлар

САРИМСОҚ, АСАЛ ВА СИРКА

Римлик парҳезшунос Эмилио Стефанинниг таъкидлашича, бутун жаҳон олимларининг йиллар давомида олиб борган илмий текширишлари натижасига кўра, саримсоқ, асал ва сирка ажойиб табиий дорилардир. Олимларнинг фикрича бу уч табиий мўъжиза билан инсониятта маълум бўлган барча касалликларни даволаш мумкин экан. Қуйида ана шулардан баъзилари билан танишинг.

• **Артрит**. Саримсоқ сирка ва асал аралашмаси бод ва артритга барҳам беради. Бунинг учун саримсоқнинг 2 та бўлакчасини қирқиб, пиёладаги иссиқ сиркага 5 дақиқа солиб қўясиз. Қалин пайпоқни иссиқ сувда ҳўллаб сиқиб ташланг. Сиркада турган саримсоқ бўлакларини 1 чой қошиқ асал билан яхшилаб аралаштириб; пайпоқ ичига солинг ва у билан оғриган жойларни бир неча дақиқа давомида артинг, буни бир неча кун давом эттиринг. Бир чой қошиқ сирка, шунча асал, чой қошиқнинг тўртдан бир қисми ҳажмида саримсоқ шарбати ва ярим стакан иссиқ сувдан дори тайёрлаб ҳар куни ухлаш олдидан ичсангиз, мускулларингиз ором олади.

• **Астма**. Саримсоқнинг 2 бўлакчасини эзғичда эзинг, бир ошқошиқ олма сиркаси ва бир неча томчи асал билан аралаштиринг. Уни ҳар куни озгинадан ичсангиз тезда нафас олишингиз осонлашади.

• **Саратон**. Техасслик олимларнинг ва Андерсон клиникасининг илмий текширишларида маълум бўлишича, саримсоқ йўғон ичак раки пайдо бўлишига қарши восита экан. Бунинг учун саримсоққа озгина сирка ва асал қўшиб, ҳар куни истеъмол қилиб турса кифоя.

• **Гипертония**. Юқори қон босимини икки стакан сувга 16 бош саримсоқ, икки қошиқ сирка ва шунча асални қайнатилган сувни доим ичиб туриб тушириш мумкин. Аралашмани паст оловда ярим соат мобайнида қайнатиб совутасиз. Ҳар куни 3 марта ҳар сафар 2 ош қошиқдан ичиб турилса, қонбосими пасайиб, кўкракдаги оғриқ ва бош айланиши барҳам топади.

• **Тиш оғриғи**. Сирка ва асал аралашмасига саримсоқ бўлакчасини бир кеча бўктириб қўйинг. Оғриётган тишга саримсоқни камида бир соат қўйинг, оғриқ қолади.

• **Шамоллаш**. Саримсоқ бўлакчасини тиш ва тиш чўткаси оралиғида ушлаб туринг. Лекин чайнаманг. Бу муолажадан бир неча соат ўтиши билан шамоллаш ўтиб кетади. Агар томоғингиз ҳам оғриётган бўлса олма сиркаси ҳамда асал аралашмаси (ҳар биридан стаканнинг тўртдан бир қисми ҳажмида олинг) билан оғиз ва томоқни чайқаб ташланг.

• **Грипп**. Саримсоқ таркибида грипп вирусини ўлдирувчи аллицин моддаси бор. Грипп билан оғриганда саримсоқдан кўпроқ қўшиб (таъбга кўра асал ва сирка ҳам) ҳар хил салат истеъмол қилинг.

• **Ҳуснбузар**. Саримсоқнинг икки бўлакчаси сувини ўшанча миқдордаги олма сиркаси ва бир неча томчи асал билан аралаштиринг. Ҳар кеч юзингизнинг ҳуснбузар тошган қисмини аралашма билан артинг. Икки ҳафтада юз терингиз тозаланади.

• **Бавосил**. агар саримсоқнинг тўрт бўлакчасини қайнатиб эзиб, 1 чой қошиқ асал ва чой қошиқнинг тўртдан бири ҳажмидаги оқ сирка аралашмаси бавосилга қўйилса, фойда беради.

• **Юрак хасталигига** қарши — чой қайнатаётганингизда саримсоқ бўлакчаларини ва олма сиркасини асал билан қўшиб юборинг. Бундай чой сизни юрак хасталигидан ҳимоя қилади. Ажойиб таъмли бу ичимликни ҳар куни ичиб турсангиз танадаги ортиқча ёғлардан артерияни ҳимоялаб, юракни мустаҳкамлайди.

Фарида ТОЖИБОЕВА.

Инсон саломатлигини муҳофаза этишда баъзан жуда нозик ишга қўл уриш ҳоллари, шифокор учун ўта масъулиятли дамлар кўп бўлади. Сиз суратда кўриб турган лаҳзалар ҳам шулар жумласидандир.

СУРАТЛАРДА: 3-стоматологик поликлиникада бош шифокор ўринбосари Ниғмат Содиқов ва шифокор-пародонтолог Муҳаббат Шораҳмедовалар иш устида; кўз касалликлари клиникасида эса шифокорлар Муяссар Эргашева ҳамда Барно Маҳкамовалар кўзнинг нозик жойларини операция қилишмоқда.

Виктор Багаев олган суратлар.

Шифокор огоҳлантиради

ЗАҲАРЛАНИШДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ

Овқатдан заҳарланишнинг энг оғирларидан бири ботулизмдир. Бу касаллик ботулин таёқчаси заҳари мавжуд бўлган овқатни истеъмол қилиш натижасида келиб чиқади. Ботулизм касаллигининг қўзғатувчиси табиатда кенг тарқалган бўлиб, у балиқ, иссиқ қонли ҳайвонлар, кемирувчилар, қушларнинг ичагида яшайди, тупроқ ва очиқ сув ҳавзаларида учрайди.

Ботулин таёқчаси қобиққа ўралган (спорали) бўлади, шунинг учун ноқулай шароитда ташқи муҳит таъсирларига чидамли бўлганидан узоқ яшайди. Бу микроб ўзидан жуда кучли заҳар (ботулотоксин) ишлаб чиқаради. Ботулизм микроби бор маҳсулот 10-15 дақиқа қайнатилгандагина зарарсизланади. Унинг споралари эса озиқ-овқат маҳсулотлари қайнатилганда ҳам ўлмайди. Ботулизм микроблари озиқ-овқат маҳсулотларида, тупроқда, ем-хашакда спорага айланиб, бир неча ўн йиллар давомида сақланиши мумкин.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ҳайвонлар чиқиндиси орқали ботулизм споралари билан ифлосланади.

Таъкидлаш жоизки, ботулизм микроблари озиқ-овқат маҳсулотларида кислород бўлмаган қулай шароитда, маълум ҳароратда 10-12 соат давомида заҳар ажратади. Паст ҳароратда, масалан, музлаттичда микроб заҳар ажратмайди. Суюқ маҳсулотларда заҳар баробар тарқалади, қаттиқ овқатлар — масалан, балиқ, колбасада эса микроб заҳари уларнинг айрим бўлагида бўлади. Айнан шу бўлакни истеъмол қилган одам касал бўлади.

Гўшт ва гўшт маҳсулотлари, айниқса, дудланган балиқ, колбаса, қийма, полиз маҳсулотлари ва мева консервалари ёки маринадлари ботулизмнинг одамларга юқишига кўпроқ сабаб бўлади.

Ботулизм споралари бодринг, помидор, патиссон, бақлажон каби сабзавотларга, қўзиқоринларга ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларига ҳам тупроқдан ўтади. Мабодо консерва тайёрлаш жараёнида санитария-гигиена қоидаларига пухта риоя қилинмаса истеъмол қилинган сабзавот ва мева консервалари, тузламалар кўпинча ботулизм касаллигига олиб келади.

Ботулизм таёқчалари заҳари жуда кучли бўлиб, унинг оз миқдори ҳам касалликни пайдо қилиши, ҳатто бемор ҳаётига хавф солиши мумкин. Одам организмига тушган заҳар меъда-ичакка тез сўрилиб, қонга, қон орқали бошқа аъзоларга ўтади, тўқималар, энг аввал марказий асаб тизими фаолиятини бузади.

Ботулизм касаллигининг яширин даври 2 соатдан етти кунгача давом этади.

Одатда касаллик бирдан бошланади: беморнинг кўнгли айнийди, қайт қилади, меъдада оғриқ, қабзият пайдо бўлади. Кўпчилик беморлар бош оғриғи, бош айланишидан шикоят қиладилар. Беморнинг оғзи қурийди, қуввати кетиб ҳолсизланади, шунга қарамай тана ҳарорати кўтарилмайди.

Сўнгра ботулизмга хос белгилар пайдо бўла бошлайди: беморнинг кўзи тинади, хиралашади, кўз олдида «тўр» пайдо бўлади, буюмлар қўшалоқ бўлиб кўринади, ўқиганда сатрлар ва ҳарфлар «сакраб» кетади. Беморнинг ҳалқуми, юмшоқ танглайи фалажланади, ютиниши қийинлашади, қалқийди, овози бўғиқ бўлиб қолади, манқаланиб гапиради.

Касаллик оғир кечганда нафас олиш қийинлашиб, тез-тез нафас олади (нафас қисади). Бундай ҳолларда зудлик билан тез тиббий ёрдам машинасини чақириш лозим. Агар беморга тезроқ тиббий ёрдам кўрсатилса уни дарддан қутқариш мумкин. Врач келгунга қадар беморнинг меъдасини илиқ сув, икки фоизли ичимлик сода ёки 0,1 фоизли марганцовка эритмаси билан ювиш лозим.

Жорий йилнинг 3 ноябрь куни Эпидемиология, микробиология, юқумли касалликлар илмий-текшириш институти клиникасининг реанимация бўлимига пойтахтнинг Ҳамза туманида истиқомат қилувчи 38 ёшли О. Икромов ва Юнусобод туманида истиқомат қилувчи 25 ёшли С. Ремина жуда оғир аҳволда ётқизилдилар. Шифокорлар томонидан уларнинг иккаласига ҳам «ботулизм» ташҳиси қўйилди.

Тошкент шаҳар санитария-эпитемиология хизмати ходимлари томонидан ўтказилган эпидемиологик текширув натижасида маълум бўлдики, О. Икромов бир кун аввал — 1 ноябрь куни эрталаб соат 10.00 ларда уйда ўзлари тайёрлаган консерваланган маринадли бодринг истеъмол қилган. Шу куни кечқурун соат 19.00 да унда бўшашиш, кўнгил айниш, қусиш аломатлари пайдо бўлган. Эртасига эрталаб 3 ноябрь куни кўз тиниш, буюмлар қўшалоқ бўлиб кўриниши, овоз бўғилиши, нафас олиши қийинлашиши кузатилиб, қўл-оёқларини қимирлата олмаган ва дарҳол касалхонага ётқизилган.

Худди шундай касаллик аломатлари С. Реминада ҳам кузатилган. Лекин унда касалликка икки кун аввал, Юнусобод деҳқон бозори ҳудудида номаълум шахсдан харид қилган дудланган балиқдан истеъмол қилиши сабаб бўлган.

Маълумки, касалликни даволашдан кўра унинг олдини олган афзал.

Ботулизмнинг олдини олиш учун озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишлашда, ташишда, сақлашда ва улардан овқат тайёрлашда озодаликка, санитария-гигиена қоидаларига қатъий риоя қилиш керак.

Касаллик асосан уй шароитида тайёрланган консерва, тузлама, дудланган товуқ каби маҳсулотларни истеъмол қилиш натижасида рўй беради.

Шунинг учун хом консерва маҳсулотларини истеъмол қилишдан аввал уни синчиклаб кўриш, қопқоғи кўтарилиб қолган (бом бак), кўриниши ўзгарган консерваларни асло истеъмол қилмаслик керак. Ҳатто уларнинг таъмини татиб кўриш ҳам хатарлидир. Бундан ташқари бозорларда фуқаролар томонидан номаълум шароитда тайёрланган консерва, дудланган балиқ, товуқ, колбаса каби маҳсулотларни харид қилиш ҳам тавсия этилмайди.

Шу нарса эсингизда бўлсинки, саломатлигингиз ўз қўлингизда.

Саидмурот САЙДАЛИЕВ,
Тошкент шаҳар давлат бош санитария врачи ўринбосари.

ТАБАССУМ

— Касалингиз қанақа эканлигини аниқлаш қийин бўляпти. Балки бу ичкилик туфайлидир.

— Яхши, доктор, мен кейинроқ келаман. Ҳушёр бўлсангиз бас ўшанда.

* * *

— Шифокор сенга ичишни ман қилдими?

— Ҳа. Лекин, бахтимга айнан нимани ичмаслигим кераклигини айтмади.

* * *

Шифокор:
— Ичасизми?
Бемор:
— Бунчалик илтифотдан кейин йўқ демайман.

* * *

— Нимага бунчалик ғамгинсиз?

— Кўрмайсизми, шифокор ичишимниям, чекишимниям тақиқлаб қўйди.

— Шунга ҳам ташвишми... Бошқа шифокорга боринг, қўйинг-да.

* * *

— Чап оёғим оғрияпти.

— Ёш туфайлидир-да.

— Ҳа, аммо ўнг оёғим у билан тенгдош бўлса ҳам оғримаяпти-да.

* * *

— Нақ эман дарахтидек бақувватсиз, дўстим. Тўқсон йил яшайсиз.

— Аллақачон тўқсонга кирганман.

— Ана, айтмадимми.

Абдулла ТОЛИПОВ тўплаган.

Танловлар

ГЎЗАЛ ТУРМУШ МАЛИКАСИ

Республика таълим марказида ўрта педагогика билим юртлари талаба-қизларининг «Қизлар мустақил ҳаёт бўсағасида» мавзусида 1 Республика кўрик-танловининг якунловчи босқичи бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳамда Республика Таълим маркази ташаббуси билан ўтказилган бу тадбирнинг асосий мақсади республика ўрта педагогика ўқув юртларида халқ педагогикасини, маънавий қадриятларини, педагогик амалиётда оилавий тарбия муаммоларини ўрганишларида миллий меросни қадрлаш, ҳозирги кунда таълим-тарбия назарияси ва тажрибасини билиш, мустақил давлатимизнинг равнақи йўлидаги қатор вазифаларни ҳал қилиш бўйича зарурий билимларга эга бўлиш самарадорлигини ошириш эди.

Кўрик-танлов икки босқич ва уч турда ўтказилди. Биринчи босқич беллашувларида ғолиб чиққан Республикамизнинг барча вилоятларидан ва Тошкент шаҳридан келган 36 нафар талаба қиз 2-Тошкент педагогика билим юртида бўлиб ўтган II босқичнинг биринчи ва иккинчи тур мусобақаларида беллашдилар. Ҳакамлар ҳайъатининг шартларига кўра улар иқтисодиёт, педагогика, руҳшунослик, ҳуқуқшунослик, оила психологияси, турмуш нафосати, тиббий билим асослари, бола тарбияси, қиз шаъни, атроф-муҳит муҳофазаси ва шунга ўхшаш мавзуларда тест саволларига жавоблар ҳамда ёзма, ижодий ишлар таҳлили билан қатнашдилар. 1- ва 2-тур ғолибалари бўлган 10 нафар қиз эса якуний 3-тур мусобақаларида беллашиш шарафига эга бўлдилар.

Ҳаяжонга бой бўлган баҳслар давомида улар маълум бир мавзу акс этган видеолавҳаларни шарҳладилар, «Муаммо» деб номланган шарт бўйича турли психологик ҳолат ечимини топдилар, ҳамманинг кўз ўнгида хамир ёйиб, чучвара тугиш санъатини намойиш этдилар. Айниқса, чеварлик маҳорати бўйича шартларнинг бажарилиши барчани ҳаяжонга солди. Ахир 5 дақиқа давомида уларга таклиф этилган ва тикиш билан боғлиқ вазифаларни уддалаш, албатта, ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Ва ниҳоят сўнгги шарт бўйича лобар қизлар «Уй вазифаси»ни бажардилар. Бунда иштирокчилар 2 дақиқа давомида навбат билан ўз мутахассисликларига доир муаммоли вазиятни ҳосил қилиб, уни ҳал қилиш йўлларини саҳна кўринишларида намоён қилдилар.

Ўзига хос янги йўналишда ўтган кўрик-танлов иштирокчиларини баҳолаш ҳакамлар ҳайъатига ҳам осон бўлмади. Танлов якунларига кўра Алишер Навоий номидаги Хива педагогика билим юртининг 4-курс талабаси Озодахон Саидова ғолиба деб эълон қилинди. Озодахонга Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев «Энг гўзал турмуш маликаси» номли биринчи даражали дипломни топширди. Ҳамшаҳримиз, 2-Тошкент педагогика билим юртининг талабаси Муаттар Исмоилова иккинчи ва Бухоро педагогика билим юртининг талабаси Инобат Раҳматуллаева учинчи ўринни қўлга киритди.

Кўрик-танлов ғолиблари ва барча иштирокчиларига турли жамғармалар, ташкилотлар, фирмалар ўз қимматбаҳо совғаларини топширдилар.

Оқила РАИМОВА.

Тадбиркорга омад ёр

МЎЪЖИЗА ЯРАТГАН ТОПҚИР

Дунёда антиқа нарсалар кўп: антиқа китоб, антиқа томоша, антиқа одам, антиқа характер, антиқа ҳунар. Лекин шаҳримизда яна битта антиқа бор. Бу ҳақда ҳозир батафсил ҳикоя қилиб берамиз.

Саҳар билан йўлга чиқдик. Ҳаво очиқ, юлдузлар бирин-кетин сўнаяпти. Борар манзилимиз анча олис эди. Ярим йўлга етганимизда рости совуқ қотдик. Ҳаво очиқлигига ишониб кузбоп кийинган эканмиз-да. Ичимиздан келаётган қалтироқни босиш учун бирдан-бир йўл тўхтаб, бироз исиниб олиш эди.

Шеригимиз бир жойни кўрсатиб: «Жуда ажойиб-ку, келинглар, кириб жиндак дам оламиз, сўнг йўлга тушамиз», деди.

Биз кириб бораётган жой чиндан ҳам ажойиб эди. У бошиданоёқ тошдан қурилган эди. Уч-тўртта дарча, биттагина кичкинагина эшикча... Биз шу йўлга кирдик.

Эшик тагида қўлига чўқмор ушлаган қадимги одам турарди. Кўзимиз тушиши билан бир чўчиб тушдик. Қарасак, ҳайрият, қилт этмаяпти.

Остонадан ҳатладигу кўзимизга ишонмай қолдик. Каттакон ғорда пайдо бўлдик. Ўртада гулхан ёнарди. Ҳеч ким йўқлиги бизни ажаблантирди. Қўшни ғордан эса қовурилган картошканинг ҳиди келарди. Ўргимчак тўрини эслатадиган йўлакни босиб ўтиб, каттакон ўчоққа кўзимиз тушди. Унда бир нечта кўзачаларда шўрва қайнарди. Ўчоқнинг тепасига эса бир нечта айиқ териси тўшаб қўйилган.

Овқат бировники, жой бировники — ўзимизни жуда ноқулай ҳис қилдик. Лекин чиқиб кетгимиз келмади. Тўғри, исиндик. Бу сирли жойдаги саёҳатимизни давом эттиргимиз келаверди. Салгина юрган эдик, кўлчага кўзимиз тушди. Унда тилла балиқлар сузиб юрарди. Сув ичаётган айиққа кўзимиз тушиб, сал орқага чекиндик. Ҳайрият, кираверишдаги қоровулга ўхшаб айиқнинг ҳам биз билан иши бўлмади. Бу орада иштаҳамизни қитиқлаб — қовурилган картошканинг ҳидига яхшилаб димланган гўштнинг иси ҳам қўшилди. «Оҳ-оҳ» дедик. Ва ўша томонга интилдик. Лоп этиб кулбачалар билан ўралган яна бир кўлга дуч келдик. Митти-митти тимсоҳчалар кўлда сузиб юришарди. Кайфият деганингиз кўтарилиб кетди. Кўлнинг нариги қирғоғидаги гулханда каттакон бўлак гўшт худди аргентиначасига айлантириб пиширилаётган экан. Бу ерда тоғ эчкисини ҳам, қанотларини кенг ёйиб учаётган бургутни ҳам, худди тошбақа, қурбақа: ўргимчакни эслатувчи кулбачаларни ҳам кўрдик. Битта кулбанинг тепасида эса кўзойнакли илон икки лунжини шиширив турарди. Булардан ҳам тепада кўзлари чўғдек ёниб динозавр ҳайбат билан турарди.

Кўл устидаги кўприкчада одам шарпаси кўринди. Бу шу ерларнинг,»хўжайини» Олим Баҳромович Юнусов эди. Ана энди шаҳримиздаги яна бир антиқани айтиш пайти келди деб ўйлаймиз. Олим Юнусов ташкил этган ушбу ресторанинг номи «Антиқа» экан.

Тўғриси, Олим Юнусовга бор гапни айтиб қўя қолдик: нима биз миллион йиллар орқага қайдикми?

— Эй, йўқ — деди у. — Кўраётганингизнинг ҳаммаси одамлар қўли билан яралган. Барчаси менинг ҳаёлим, оддийгина қурувчи усталарнинг қўли билан бунёд бўлган.

— Буларга озмунча қурилиш материаллари сарф бўлмагандир?

— Йўқ, — деди яна Олим Юнусов. кулиб, — Тошни Чирчиқ ва Олмаликдан олиб келдик. Қолган материалларнинг ҳаммаси чиқиндилардан, керакмас маҳсулотлардан ясалган. Бу ажойиб масканни тиклашда шу ерлик одамлар, айниқса, болалар катта ёрдам беришди. Чайлани бўлса эски уйнинг ташлаб юборилган томидан ясадик.

— Ўтган даврни шунақа тирилтириш шартмиди?

— Нима десам экан. Аввало шаҳримизда бир бўлаккина ёввойи табиат борлигидан одамлар хурсанд бўлади. Кейин бир иш қилгандан кейин одамлар диққат-эътиборини тортадиган, уларга ёқадиган, нимаси биландир бошқалардан ажралиб турадиган иш қилиш керак. Менимча ушбу ниятга етдик. Менинг, дўстларимнинг ўйлаб топганлари бу ерга келаётганларга манзур бўляпти.

Олим Юнусов касби бўйича муҳандис-технолог. У 1995 йилда умуман зарар келтираётган нон цехига ёрдам бериш учун Сергели туманига юборилган эди. Уч ой ўтмасданоқ цех батамом иш услубини ўзгартирди. «Винклер» нон ёпадиган печлари ўрнатилгандан кейин 30 хил маҳсулот ишлаб чиқарила бошланди. «Кавсар-фидойи» деб номланган ушбу нонвойхона яккаю ягона десак ҳам бўлади. Бошқа нноввойхоналар кўпи билан 14—15 хил маҳсулот ишлаб чиқаради.

— Асосий маҳсулотимиз турли-туман булочкалардан иборат. Халқ талабини ўрганиб, аниқладикки, айнан шу усул бизга фойда ҳам келтирар экан. Лекин асосий эътибор сифатга қаратилади. Ишлайдиган 5—6 ишчи ҳар ишга қодир десам ишонаверинг. Улар тандир бузилиб қолса, ўзлари тузатишади, ойликлари ҳам маҳоратларига боғлиқ. Талабларга жавоб бермайдиган нон мабодо ёпилгудек бўлса уни нноввойнинг ўзи сотиб олади. Ёмон маҳсулот ишлаб чиқардими — ойлик ҳам камаяди. Бозор иқтисодиёти, ахир, шуни талаб этадида.

Яна «Антиқа» ресторани ҳақида. Дастлаб ресторан қурилишига Сергелида унча аҳамият беришмади. Лойиҳага қайрилиб қарамайдиганлар ҳам бўлди. Жой ажратиш ҳақидаку, гап бўлиши мумкин эмасди. Олим Юнусов ўйлаганларини ўзининг уйида амалга оширди. Ва ниҳоят «Антиқа» деб номланган мўъжиза дунёга келди.

«Антиқа»нинг яна бир антиқалиги: унинг ҳудуди 70 сотих келади. Бу ер қачондир ахлатхона бўлган. Олим Юнусов бел боғлаб бутун манзарани ўзгартириб юборди. Ҳозир «Антиқа» шаҳардаги энг ажойиб масканлардан бири деб эътироф этилмоқда. Оқшом чўккандан кейин кўплаб гулханлар ёруғида дам олиш, бир пиёла чой ичиш чинакамига мўъжизага айланади.

Топқирлик, ишбилармонлик ҳамиша яхши оқибатларга олиб боради. Олим Юнусовга ўхшаган тиниб-тинчимайдиган одамлар билан аслида ҳаёт ҳам гўзал.

Тоҳир ЙЎЛЧИЕВ.

СУРАТЛАРДА: «Антиқа» ресторанидан кўринишлар.

Рашид Галиев олган суратлар.

Шифо масканларида

ҒУНЧАДЕК НОЗИК

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлаётган Мирзо Улуғбек туманидаги 5-болалар шифо маскани тиббиёт жиҳозлари бўйича балки бошқа касалхоналардан фарқ қилмас. Лекин кишини қувонтирадиган ери шундаки, бу ерда бир руҳ ҳукмрон. Бу — меҳр! Меҳр барча мамлакатлардаги шифохоналарга хос, дерсиз. Лекин бизнинг Ўзбекистонда инсонга бўлган, айниқса, болаларга бўлган меҳр ўзгачадир, юксакдир.

Кичкинагина, бир ярим килограммли Ойбек ўз йиғиси билан каттакон шифохонани остин-устун қилиб юборди. Ҳамширалар Назира Усмонбекова, Раъно Тўрабековаларнинг оёғида оёқ қолмади. Биринчи тоифали шифокор Дилором Бўронова, муддатига етмай туғилган чақалоқлар бўлими бошлиғи Татьяна Лямина, ҳатто бош шифокор Баҳодир Дадамуҳамедовлар ҳам югуриб қолишди.

Шаҳардаги кўпгина шифо масканлари қатори бу ерда ҳам қатъий тартиб ўрнатилган. Оқибатда иқтисодий қийинчилик баъзан сезилиб қолаётган шароитда ҳам ишларни равон йўлга қўйиш имкониятлари топилмоқда. Шу сабабли касалхонада бирор гўдак оғирлашиб қолгудек бўлса, биринчи навбатда бош шифокор хабардор қилиниши керак. Кимдир қон топшириши керак. Кимдир қон қуйиладиган асбоб-ускуналарни яна бир текшириб чиқиши лозим. Яна кимдир беморга махсус шароитлар яратилишини алоҳида назорат қилиши даркор. Фақат бир тан, бир жон бўлибгина энди дунё юзини кўраётган мурғакни унинг беаёв қўлидан тортиб олиш мумкин. — Боболаримиз, бувиларимиз гўдакни ғунчага қиёс қилишган. Муддатидан илгари туғилган болалар эса ундан ҳам нозик. — деб ҳикоя қилади шифокор Дилором Бўронова. — Шу жиҳатдан педиатрлар ишини нозикликда заргар ишига, тезкорликда ўт ўчирувчиларга, топқирликда ихтирочиларга, билимда Афлотунга тенглаш мумкин.

Орадан икки соатча муддат ўтиб бош шифокор хонасидаги телефон жиринглаб қолди.

— Ойбекнинг иссиғи тушди. Ҳозирча ўттиз етти, — деган овоз эшитилди гўшакдан.

— Ҳайрият — бош шифокор гўшакни жойига қўйди. Шимарилган енгини бир қават пастга тушириб, яқиндагина қон топширгани сезилиб турган билагини ёпди, рўмолчасини чиқариб, реза-реза тер қоплаган манглайини мамнун артди, сўнг астойдил: — Умринг узун бўлсин, болажон! — дея хитоб қилди.

Сабриддин САДРИДДИНОВ.

Йиллар қатидаги сирлар

ТОШ УСТУНЛАР СИРИ

Оламга машҳур тош саройлар, фақат бир мамлакатда — Туркияда учрайди. Унинг қадимий Миср пирамидаларидан фарқи шундаки, бу ажойиботлар қулларнинг аччиқ тер тўкиб машаққатли ва оғир меҳнатлари эвазига қурилмаганидан. Табиатнинг ўзи унга сайқал берган. Каппадоки тоғини остин-устун қилган ёнартоғлар ҳамда миллион йиллар давомида ёққан жала ва кучли шамолнинг оқибатида ҳозир «қалпоқли тош устунлар» қўзиқоринга ўхшаш чўққилар, тошли миноралар вужудга келган. Шундай ажойиб тош ҳайкалларнинг сони бу ўлкада минглаб, ўн минглаб учрайди. Кўзимизга чексиз саҳро бўлиб кўринса ҳам, шу ўлканинг ҳар бир квадрат километрида ўнлаб қишлоқ хўжалиги кишиси ўзининг хўжалик ишлари билан шуғулланишар экан.

Унинг ҳам ўзига хос сири бор. Кундузи жазирама офтобдан ҳимояланган деҳқонлар ғорларда ҳордиқ чиқаришади. Чунки Каппадокида истиқомат қилувчилар уй қуриб бошларини қотириб ўтиришмайди, тайёр ертўлаларда яшашади. Қизиғи шундаки, деҳқонлар шу кунларда тош устунларни қирқиб, силлиқ тўрт беш қаватли иморатларни солишмоқда.

Ўз-ўзидан тош устунлар қандай пайдо бўлган деган савол туғилади. Шу ўлкада текисликнинг ўртасида Эрджияс Даг тоғ чўққиси бор. У денгиз сатҳидан 3770 метр баландда, қадим замонда шу чўққидан вулқон отилган, текис дала ўтга бурканиб ернинг ўзагини куйдирган. 300 квадрат километрни эгаллаган ўтли лавалар ер остидаги 500 метр чуқурликкача бўлган масофага етган. Ҳамма нарсани кулга айлантириб сўнг вулқон ўчган. Эрамиз бошлангандан буён ўшандай хатарли чўққи ҳозир ювошгина устунларга айланган.

Ёмғир ва шамол ёнартоғнинг кулларини оқизиб, сой ва жилғалар ҳосил қилишган. Кул ва тупроқ аралашмаларидан «тош устунлар» пайдо бўлган. Ҳозирги кунда бу ерда қизил дарё оқади. Ўша қадим замондаги ёнартоғнинг «ўтли бўёғи»ни ҳали ҳам ювиб кетказа олмаган дарё сувининг рангига қараб, турклар уни шундай аташган бўлса керак. Ҳозир «тош устунлар» ўлкасининг бир вақтлар теп-текис дала бўлганлигига ажабланасан киши. Эски миноралар емирилиб, унинг ўрнига тоғ бағрида янги устунлар пайдо бўлмоқда.

Эрталабки ва кечки салқинда Каппадоқилар экин-тикинларини парваришлаб, кундуз дам олишади. Соя ерларда апельсин ўстиришади. Ён бағирларда узум боғлари ҳам бор. Бир вақтлар бу ерларда яшаган греклар ҳам ўз қўл изларини қолдириб кетишгани сезилади. Улар Алп «тош миноралар»ни силлиқлаб черков солишган экан. Терем текислигида ўн етти черков, уч монастирь ҳали ҳам сақланиб турибди. Улар ҳар хил шакл ва расмларни тошга ўйиб ишлашган, ранг беришган. Тошларда Исо Масиҳ ва турли ҳайвонларнинг расмлари чизилган. Ҳатто тош миноралар устидан ғор қазиб олишган сўфийларнинг жойи ҳам сақланиб қолган. Бизнингча, танҳо яшашга ўрганган сўфийлар емоқни арқон билан тортиб олиб шундай ҳаёт кечиришган, иккинчидан, бу тош миноралар ўзини ҳимоя қилиш қўрғони вазифасини ҳам бажарган бўлса керак.

Бу обидалар эрамиздан 2 минг йил аввал бунёд этилган, иморат эканлиги олимлар томонидан аниқланди. Турклар уни Жеральд шаҳри дейишади. Аванос яқинидаги ер ости шаҳрининг ҳажми 6 квадрат километр. Унда 60 минг киши яшаган. Шаҳарни еттита катта совутгич ва соф ҳаво билан таъминлаб турган. Ҳатто ер ости шаҳрида омборхоналар, ошхоналар ҳам бўлган. Ер ости шаҳрига кирадиган эшиклар ҳаракатдаги тош деворлар билан очилиб, бекитилиб турилганлиги маълум бўлмоқда. Ҳозирги кунда Каппадоки тоғининг бағрида ўттизга яқин ер ости қалъаларининг мавжудлиги аниқланган.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ.

Бола бошидан

ТАРБИЯ ЖИЛОВИ

Жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш чора-тадбирлари ҳамда турар жойларда болалар тарбиясига эътиборни кучайтириш масаласига катта эътибор берилмоқда. Бу борада туманларда, жумладан Шайхонтоҳур туманида ҳам бир қатор амалий ишлар бажарилмоқда. Тумандаги ҳар бир маҳалла, мактаб ва турар жойлардаги ўсмир ёшлар клубларида ана шу мавзуда давра суҳбатлари, мунозаралар, савол-жавоб кечалари ўтказилаётгани, шунингдек тарбияси оғир болалар билан яккама-якка суҳбатлар ўтказилиб, уларни қизиқишларига яраша тўгаракларга жалб қилинаётгани фикримизнинг далилидир. Бу хайрли ишларни амалга оширишда халқ таълими бўлими ходимлари, ҳуқуқ-тартибот идораларининг вакиллари, маҳалла оқсоқоллари ҳамда фаолларининг хизмати катта бўлмоқда.

Яқинда шу тумандаги 137-мактабда «Вояга етмаганларнинг хулқ-атворидаги ғайриқонуний кўринишларни, қонунбузарчиликнинг олдини олиш борасидаги педагогик кўрик қатнашчилари ҳамкорлиги» мавзусида амалий кенгаш бўлиб ўтди. Ушбу тадбирда туман халқ таълими бўлими мудири Равшан Усмонбеков, туман прокурори ёрдамчиси Баҳодир Пўлатов, балоғат ёшига етмаганлар билаш ишлаш нозири капитан Солижон Сиддиқов, ички ишлар бошқармаси қошидаги ҳудуд нозирлари бошлиғи, майор Абдурасул Отахонов, туман хотин-қизлар қўмитасининг бош мутахассиси Набира Абдураҳимова, маҳаллалар оқсоқоллари, туман хотин-қизлар қўмиталарининг раисалари, мактаб директорлари ўз сўзларида жиноятчиликнинг олдини олиш учун нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида, ҳуқуқбузарликка қарши кураш йўлларида қўлланилаётган чора-тадбирлар ҳамда илғор иш тажрибаларига тўхталдилар.

— Фақат тадбирлар ўтказиш йўли билан барча муаммоларни ҳал этиб бўлмайди, — дейди туман халқ таълими бўлими мудири Равшан Усмонбеков. — Эртанги кун равнақини бугунги болажонларимизнинг қай тарзда шаклланганлиги белгилайди. Шунинг учун ёш авлодни маънавий ва жисмоний жиҳатдан соғлом бўлиб ўсишларига, уларни эртанги куннинг ишончли эгалари қилиб тарбиялашга эътиборни қаратмоқ керак. Туманимизда 39 та мактаб, 58 та мактабгача тарбия муассалари ва 1 та интернат мавжуд. Уларни тарбиялашда нафақат ўқитувчи, балки маҳалла аҳли, ота-оналар баробар жон койитмоқлари керак. Яхши тарбия куртаги аслида оилада шакллана бошлайди. Оиланинг ҳар бир аъзоси, у ким — бувами, бувими, амакими, барибир. Агар шу кишилар маънавий баркамол, иймонли бўлсаларгина шу оилада биз муаллимларни қийнамайдиган болалар вояга етади. Ҳаммаси шахсий намунада, оилавий тарбия муҳитида, эъзозлаб келаётган азалий удумларимизда. Шундай экан, фарзандларимизни астойдил тарбиялаб, уларни халқимизга фойдали кишилар қилиб вояга етказиш аввало, ҳар бир ота-онанинг, барҳаёт бўлган бува-бувиларимизнинг муқаддас бурчи бўлса, шундан кейингина маҳалла ва мактабнинг вазифасига киради. Ахир бекорга айтмайдиларку, «Қуш уясида кўрганини қилади», — деб.

Дония ЗОКИРОВА.

Жиноят жазосиз қолмайди

«ЙЎҚ, УНИ ЎЛДИРМОҚЧИ ЭМАСДИМ...»

Қотил ўзини ҳар қанча беозор тутиб, қилмишини хас-пўшлашга уринмасин далил ва исботлар оқни оққа, қорани қорага ажратиб берди. Тошкент шаҳар судининг Н. Тошматов раислигидаги ҳайъат аъзолари бу жиноий ишни ипидан игнасигача кўриб чиқиб, қотил Алфрид Муллаёровни 19 йилга озодликдан маҳрум этиш ҳақида ҳукм чиқарди...

Хўш, бу қотиллик қандай содир этилди? Унинг сабаблари нима? Бу саволларга жавоб тариқасида суд қатнашчилари ўз тахминларича турли хулосаларни чиқаришлари мумкин. Лекин бизнингча бу — лоқайдлик, манманлик, ўжарлик орасида содир этилган жиноятдир.

Алфрид Муллаёров 25 ёшга кирган. У шу қисқа ҳаётининг 10 йилини қамоқхоналарда ўтказди. Охирги марта Сергели туман халқ суди уни 4 йилга қамоқ жазосига ҳукм этганди. Бу муддатни ўтаб қайтгач ҳам унинг кўзи очилмади. Аксинча орадан икки ой ўтар-ўтмас қўлини қонга ботирди. Бир оилани барбод этиб, унинг бошлиғи умрига завол бўлди.

Шу йилнинг февралида шаҳримизнинг Мўйноқ кўчасида жойлашган 189-уйда яшовчи Танзила Мурғалиевалар хонадонида қувончли воқеа рўй берди. Унинг турмуш йўлдоши Флориднинг укаси Алфрид қамоқдан қайтиб келди. Эр-хотин «жабрдийда» укани қўлларидан келганича яхши кутиб олишга, кўнглини кўтаришга ҳаракат қилишди. Орадан кунлар ўтсада, ака ҳам, келинойи ҳам Алфриддан «Бирор фойдали иш билан шуғулланасанми?» деб сўрашмади. Уни ўз майлига қўйиб беришди. Қариндошлариникига олиб боришдан бўшашмади.

Шундай кунларнинг бирида оила навбатдаги меҳмондорчиликка отланди.

— Божамникига борамиз. Эр-хотин яхши одамлар. Танишиб оласан, — деди ака Алфридни кийинишга ундаб.

Ғирт бекорчи одамга меҳмондорчиликдан яхшиси борми? Айниқса, чўнтакда мирига майда бўлмай, кунни уйда чалқанча ётиб тоқи санаш билан ўтказаётган бир пайтингда, бу айни муддаоку. Ҳар қалай тўкин дастурхон, ноз-неъмат, ичкиликлардан бир биқин чиқар қилиб оласан.

Шу хаёлда ука апил-тапил кийинишга тушди. Орадан беш дақиқа ўтар-ўтмас эгарланган отдек акаси ва келинойисининг уйдан чиқишини пойлаб турди.

Бектемир туманига қарашли Бинокор шаҳарчасининг Қурувчилар кўчасидаги 22-уйнинг 2-хонадонида яшовчи эр-хотин Минзира ва Александр Кажушкиналар меҳмонларни қуюқ кутиб олишди. Таништирув учун ичилган бир-икки пиёла қадаҳдан сўнг дастлабки, «олинг-олинг» ва мулозаматлар ўрнини чапани сўзлар, «эркакча» чақ-чақлашишлар ола бошлади. Шу орада Алфрид Минзирага бир-икки хушомад қилиб қўйди. Шубҳасизки, меҳмоннинг бу қилиғи рашкчи эр — Александрга ёқмади. Орадан сўз қочди. Ўтиришдан файз кетди. Шундай бўлсада икки томон аламини ичкиликдан олиб турди. Хуллас, меҳмондорчиликнинг ниҳояси Алфрид ва Александрнинг сан-манга бориши билан тугади.

Эртасига ака укага насиҳат қилган бўлди.

— Кеча божам билан айтишиб қолганинг яхши бўлмади-да, ука...

— Ўзини кўрмайсизми, мендан катта хотинини рашк қилишини...

Шу билан гапга чек қўйилди. Ака укани ранжиткиси келмади.

«Рақиблар» бир-бирлари билан бошқа кўришишмади. Лекин Алфрид Минзира билан турли вазиятларда бир неча бор учрашишди.

28 апрель куни Минзира уларникига келди. Синглисидан озроқ пул қарз бериб туришини сўради. У жўнаб кетаётиб уйига бориб туришларини айтди.

— Қўйинг, яна эрингиздан балога қолмайлик, — дейди Алфрид унинг таклифига жавоб тариқасида.

— Уни эмас, мени деб боринглар бўлмаса, — деди Минзира остонадан хайрлашиб чиқар экан.

Билки шу гап баҳона бўлдими ёки ўзга сабабми ҳар қалай кечга бориб Минзираникига отланишди. Флориднинг «оёғи тортмай» уй пойлаб қолди.

Улар анча кеч йўл-йўлакай дам олиб кечаси соат 23 ларда Минзиралар уйи томон бурилишди. Шунда бехосдан рўпарадан келаётган Александр ва унинг рафиқасига дуч келишди. Эр-хотин ширакайф эдилар. Улар шу дамда меҳмондорчиликдан қайтишарди. Алфрид ҳам йўл-йўлакай ўзи билан олиб олган яримта ароқни майдалаб қўйганди.

Кутилмаган меҳмонларни кўриб Александрнинг пешонаси тиришди.

— Танзила, сени кўрганимдан хурсандман. Лекин анавини кўргани кўзим йўқ, — деди Алфридни кўрсатиб.

Бу сўз мезбоннинг иззат-нафсига тегди. Орада бошланган даҳанаки жанг бора-бора муштлашувга айланди. «Кўпни кўрган» Алфрид рақибини тезроқ мағлуб этиш учун ёнида олиб юрган пичоқни ишга солди. Унинг ўткир тиғини Александрнинг кўкрагига уч-тўрт марта санчиб олди. Кейин икковлари бараварига ерга йиқилишди. Александр анча холсизланиб қолганди. Вазиятдан фойдаланган Алфрид қўлига тушган тош билан унинг бошига аёвсизларча ура бошлади. Қонни кўриб Танзила қўрқиб нари қочди. Минзира эса худди шундай бўлиши кеpакдек воқеага лоқайд индамай қараб тураверди.

Ниҳоят Алфрид ўрнидан турди.

— Инжиқ эрдан қутулдинг. Эвазига мана буларни йўқот, — дея қўлидаги қонли пичоқ ва тошни Минзирага берди.

Минзира унга итоат этиб, пичоқни ахлат яшигига, тошни ундан узоқроққа улоқтирди. Бу орада Танзила ҳам улар ёнига келиб улгурганди.

— Ҳеч кимга айтманглар. Бордию сир очилган тақдирда ҳам ҳаммасига ўзим жавоб бераман, — деди Алфрид опа-сингилнинг кўнглига таскин бериб.

Шундан кейин Алфрид билан Танзила орқага-уйларига қайтишди. Бироқ ёпиғлиқ қозон ёпиғлиғича қолмади. Эртасига Алфридни милиция хизматчилари олиб кетишди.

Шундай қилиб қотилнинг «Йўқ, мени уни ўлдирмоқчи эмасдим», деб ўзига бериладиган жазони енгиллатишга қаратилган барча сохта кўрсатмалари барбод бўлди. У қилмишига яраша жазоланди.

Маҳмуд ОРИПОВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ САВДО • САНОАТ ЯРМАРКАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТОВАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР ВА ТАДБИРКОРЛАР ПАЛАТАСИ

иккинчи Тошкент савдо-саноат ярмаркасига ўзбек ва хорижий фирмалар, корхоналарни ташриф буюришга

ТАКЛИФ ЭТАДИ

16 декабрдан 21 декабргача Ўзбекистон Республикаси Рассомлар уюшмасининг (Ш. Рашидов кўчаси, 40) «ХАМАР» Халқаро алоқалар Марказида

Ярмаркага қуйидагилар қўйилади:

- *бугунги кунда ишлаб чиқарилаётган товарлар ва хизматлар;*
- *инвестицион лойиҳалар;*
- *илмий ишланмалар ва «ноу-хау»;*
- *қўшма корхона ташкил этиш бўйича таклифлар;*
- *моддий-техника ресурслари, жиҳозлар ва жамламаларни етказиб бериш бўйича таклифлар;*
- *эркин ишлаб чиқариш майдонлари, муҳандислик коммуникациялари, омборхоналар;*
- *қурилиши ниҳоясига етказилмаган иншоотлар;*
- *жиҳозлар ва ишлаб чиқариш майдонлари лизинги.*

Биз Сизни ярмаркамизда кўришдан беғоят мамнунмиз, бу ерда Сизларга ЯНГИ АМАЛИЙ УЧРАШУВЛАР, ШАРТНОМАЛАРНИ ИМЗОЛАШ, ЎЗ МАҲСУЛОТЛАРИНГИЗНИ РЕКЛАМА ҚИЛИШНИНГ ажойиб имкониятлари яратилади.

Ярмаркада иштирок этиш масаласи хусусида ярмарка дирекциясига: Тошкент шаҳри, Миробод даҳаси, 12-уй. Тел. (3712) 54-04-87, 55-56-33. Факс (3712) 55-15-57 мурожаат этиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Тошкент врачлар малакасини ошириш институти ректорати, касаба уюшмаси ташкилоти институт кардиология ва функционал диагностика кафедрасининг мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги Карим Йўлдошевич Йўлдошевга ўғли

Акмал ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

«Тошкентсавдо» улгуржи-чакана савдо ва ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бўлим бошлиғи Марғуба Турсуновага падари бузруквори

Худойберди ШАМСИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65. факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0699. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 5,528 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.